A. LIET. KATALIKŲ VISUOMENINIO IR KULTŪRINIO GYVENIMO SAVAITRAŠTIS EINA KAS PENKTADIENĮ.

AMERIKA

PUBLISHED BY LITHUANIAN UNIVERSAL BUREAU, INC.
423 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-2133

Entered as Second - Class matter March 16, 1934 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879

METAI VI — PENKTADIENIS, BIRŽELIO 24 D., 1938 M. — Nr. 26 (227) — Kaina 5c.

ŠTAI KAIP

„Per klaidą".
LDS seimas.
2000 dainininkų.
Pasaulinei taikai...
Jų demokratija.

Pradėti santykiai su Lenkija turi jau nemalonių vaisių. Teisių į Vilnių neatsisakyta, tačiau vyriausybės organas, Lietuvos Aidas, jau negali spausdinti Vilniaus Vadavimo sąjungos atsišaukimų. Lietuvos Aido 233 numery buvo Vilniaus Vadavimo sąjungos ir Vilniaus Geležinio Fondo atsišaukimas, o sekančiame numery laikraščio redakcija jau paskelbė taip: „Vakar popietinėj L. A. laidoj paskelbtas VVS centro k-to ir VGF komiteto atsišaukimas į visuomenę į laikraštį pateko per klaidą. Atsišaukimai, kurių turinys galėtų neigiamai paveikti santykius su kaimynais, redakcijai nėra priimtini".

Mums atrodo, kad tas atsišaukimas į L. A. ne per klaidą pateko, bet redakcija turėjo prisipažinti padariusi „klaidą", kai Lenkijos atstovas užprotestavo. Galima numanyti, kad lenkų apetitas ateityje augs ir jų atstovo protestų užmačios sieks ir nevyriausybinius laikraščius. Lenkijos spauda jau nemažai rašo, kad jiems nesuprantama, kodėl Lietuvoje dar neuždaryta Vilniaus vadavimo sąjunga.

Birželio 27 — 28 d.d. Brocktone, Mass., kviečiamas LDS metinis seimas, kurį sveikindami, nuoširdžiai linkime jo atstovams paieškoti naujų kelių organizacijos stiprinimo ir plėtimo reikalams. LDS veikla paskutiniu metu pasireiškė tik Darbininko leidimu, o darbo dirva yra platesnė, kaip nurodo Sąjungos įstatai. Darbininke skelbta, kad seime bus keičiami įstatai. Tenka tik palinkėti, kad LDS tikslai susilauktų naujesnių priemonių, pritaikintų pasikeitusioms gyvenimo sąlygoms.

Apie Lietuvos ruošimąsi Pasaulinei parodai nedaug girdėti, tačiau lietuviai amerikiečiai jau veikia. Susidaręs Lietuvių Dienos Dainų Programos Rengimo Komitetas plečia savo veiklą; jo pirm. komp. Žilevičius lankėsi keliose vietose ir gavo užtikrinimų, kurie leidžia tikėti, kad kitų metų rugsėjo 10 d. New Yorke dainuos 2000 dainininkų jungtinis choras. Iš Wilkes Barre apylinkės tikimasi 500 dainininkų, iš Connecticut — 300, iš Massachusetts — 350. O kur dar New York, New Jersey, Chicago ir t.t.? Tad Dainų šventė turės gražiausiai pavykti.

Dvylikta Pasaulinė olimpiada turi įvykti 1940 metais Japonijos sostinėje, Tokio. Dalyvaujančių tautų sportininkai jau ruošiasi. Olimpiados tikslas — pagelbėti pasaulinei taikai ir gerai valiai tarp visų tautų. Bet ar gali patarnauti pasaulio taikai olimpiada, kuri ruošiama netaikingoje valstybėje, kurios kariuomenė naikina kaimyninės valstybės teritoriją ir žudo teisėtai besiginančius kinus?

Tokį klausimą kelia New York Times dienraštis ir duoda neigiamą atsakymą. Jame nurodoma, kad amerikiečiai sportininkai turėtų nedalyvauti olimpiadoje, jei ji bus Tokio, ir tuomi parodyti savo moralinį sprendimą, kurs negalės nepaliesti tų, kurių sąžinė turėtų būti jautri.

Komunistai džiaugiasi, kad laikraštininkų sąjunga savo pirmininku perrinko Heywood Broun, kurs esąs neva didelis liberalas. Šis asmuo neseniai pasiūlė, kad vyriausybė pasiimtų šalies laikraščius į savo rankas, nes tokiu būdu skaitytojai gautų geresnį informavimą. Šis siūlymas yra grynas pamėgdžiojimas Stalino ir Hitlerio politikos, kuri nepripažįsta jokios spaudos laisvės, jokių demokratinių teisių. Tai dar vienas įrodymas komunistų veidmainiavimo apie jų ištikimumą demokratijos dėsniams.

SAVAITĖS ĮVYKIAI

Kongreso darbo užbaiga

Praeitą savaitę užbaigė savo posėdžius 75-tas Kongresas, priėmęs apie 1,700 naujų įstatymų. Kongresą valdė demokratai; iš 96 senatorių 76 buvo demokratai, o atstovų rūmuose jie turėjo 322 atstovus. Šis Kongresas pirmo posėdžio susirinko pernai sausio mėnesį. Rudenį bus nauji rinkimai. Paskutinėje sesijoje priimti šie svarbesni įstatymai: algų ir valandų; darbo pašalpos ir viešų darbų; mokesčių pakeitimas; žemdirbystei pagalbos įst.; potvyniams kontroliuoti; laivyno padidinimui; monopolių veiklai tyrinėti. Bedarbių pašalpai ir krašto ekonominės gerovės grąžinimo reikalams paskirta 3 bil. 798 mil. dol.; ūkininkų reikalams pagelbėti — 745 mil. dol.; laivyno reikalams — 547 mil. dol. ko ir prezidentui.

Nuolatinė pašalpa

Darbų Pažangos Administracija (WPA) paruošė ir praeitą savaitę paskelbė savo surinktus davinius apie valstybėje teiktą pašalpą nuo 1933 metų. Daugiausia šelpta 1934 metais, kai 27 mil. 606 tūkst. asmenų ėmė įvairią federalinę, valstybinę ir savivaldybinę pašalpą. Nuo 1933 iki 1937 metų galo įvairios rūšies pašalpai išleista 13 bilijonų 148 mil. dolerių. Ir į šią sumą neįtrauktos sumos, išleistos viešų kelių statymo vadovybės. Šiais metais vasario mėnesį valstybėje šelpiamų asmenų buvo 18,502,000. Tyrinėjimas rodo, kad pašalpos nebus galima niekad išvengti, nes šelptinų asmenų vargu ar kada nors pritruks.

Iškilmingos vestuvės

Birželio 18 d. Nahante, Mass., susituokė prezidento Roosevelto jauniausias sūnus, Jonas, 22 metų, su savo vaikystės dienų drauge Anne Lindsay Clark, 21 m. Vestuvėse dalyvavo visa prezidento šeima; atsilankė ir jo motina. Jungtuvių apeigos įvyko episkopalų bažnyčioje. Jaunavedžius sutuokė tas pats dvasininkas, kurs tas pačias apeigas atliko ir prezidentui.

Mirė senatorius

Birželio 17 d., ką tik užsibaigus Kongreso posėdžiams, staiga nuo kraujo išsiliejimo mirė senatorius Royal S. Copeland, 69 metų. Senate jis išbuvo 16 metų ir atstovavo New Yorko valstybei. Buvo gydytojas ir dažnai perspėdavo savo draugus senatorius būti atsargiems ir nepersidirbti, tačiau sau pačiam to patarimo nelabai taikė; gydytojai jo mirties priežastimi nurodė persidirbimą ir didelį nervų įtempimą.

Čekai derasi

Čekoslovakijoje pasibaigė savivaldybių rinkimai, kuriuose vokiečių nacių partija laimėjo ten, kur vokiečiai yra apgyvenę. Vokiečiai ir toliau reikalauja didelių autonominių teisių, bet savo reikalavimus jau gerokai sumažino; pavyzdžiui, nereikalauja valstybės užsienio politikos pakeitimo. Dabar jie iš Čekoslovakijos vyriausybės reikalauja tokių dalykų: pripažinti vokiečių apgyventas „teritorijas" skirtingomis nuo Čekoslov.; savo „teritorijoje" leisti savarankiškai valdytis; savi valdininkai savo „teritorijoje"; pripažinti teisę vokiečiams išpažinti savo vokiškumą ir priklausyti „vokiškai politinei ideologijai". Dėl šių reikalavimų čekai tariasi su vokiečių vadais ir visoje valstybėje laukiama, kokios krypties vyriausybė laikysis.

Laukia laisvos Indijos

Indijos nepriklausomybės judėjimo vadai jau turi tikresnių vilčių sulaukti nepriklausomos Indijos. Tautiniam nepriklausomybės judėjimui vadovauja Mahatma Gandhi. Indijoje yra per 350 milijonų gyventojų. Šalis anglų padalinta į 11 provincijų, kurių septyniose vadovauja tautinės partijos nariai. Sekančiais metais ši partija tikisi kontroliuoti visas provincijas, o 1941 metais Gandhi su savo šalininkais tikisi jei ne nepriklausomybės, tai bent panašios padėties, kaip Kanada, Australija, Naujoji Zelandija. Indų valstybėlių valdytojai (maharadžos) irgi pradeda įvertinti nepriklausomybės tautinės partijos siekius ir įveda savo valdiniams laisvesnę santvarką, leidžiančią ir jiems turėti šiokių tokių teisių. Laisvos Indijos siekėjai pranašauja didelį pasipriešinimą anglams, jei nebus pripažinta teisė susilaukti nepriklausomos Indijos.

Naujas prezidentas

Birželio 19 d. Uragvajaus respublika susilaukė naujo prezidento, generolo Alfredo Baldomiro. Per paskutinius aštuoneris metus Uragvajuje vyravo diktatūrinė santvarka; prez. Baldomiras savo rinkimų kampanijoje prižadėjo grąžinti valstybei demokratinę santvarką ir tuomi susilaukė didelio pritarimo. Gyventojai laukia konstitucinių teisių grąžinimo, kurias buvęs prez. Terra buvo panaikinęs.

TRAUKINIO DIDELĖ NELAIMĖ

Miles City, Mont. — Birželio 19 d. anksti rytą įvyko šiurpi nelaimė — iš Chicagos pusės ėjęs traukinys nuvirto nuo Custer upės tilto, kurio pagrindai buvo ką tik siautusio smarkaus lietaus išplauti. Garvežiui užvažiavus ant tilto, tiltas lužo ir keli traukinio vagonai su garvežiu nukrito į upę. Daugiausia nukentėjo miegamo vagono keleiviai.

Iš viso žuvusių asmenų yra per 40, bet ne visų lavonai dar surasti. Kelių nelaimingųjų kūnus nunešė upės srovė gana toli. Sužeistųjų skaičius siekia per 70.

Dėl traukinio nelaimės niekas nekaltinamas. Tiltas buvęs apžiūrėtas apie 2 val. prieš nelaimės įvykį. Traukinys ėjęs apie 45 val. greitumo į valandą. Panašios nelaimės Amerikos geležinkelių istorijoje jau seniai nežinota.

AIRIJOJE LAIMĖJO VYRIAUSYBĖ

Dublinas. — Ministerio pirmininko De Valeros partija laimėjo tautos atstovų rinkimuose. Naujuose rūmuose De Valeros partija turės 77 atstovus, o visos kitos partijos — 61 atstovą. Per paskutinius 6 metus De Valera valdė su pagalba darbiečių partijos, bet dabar apsieis ir be paramos.

Atstovų rūmai išrinkti 5 metams. De Valera turi savo partijos visišką pasitikėjimą, todėl jis ir toliau pasiliks vyriausybės priešaky. Jo vardas šalyje ypatingai pakilo po sudarymo sutarties su Anglija, kuri galutinai pripažino Airijos savarankiškumą ir politinę nepriklausomybę.

Be laikraščių

Praeitą sekmadienį Pittsburgho miesto gyventojai pirmą kartą buvo be savo laikraščių, nes tą dieną laikraščiai neišėjo dėl buvusio laikraščių darbininkų streiko. Darbininkai reikalavo pripažinti esamą jų uniją vienintele darbininkų reikalams atstovauti ir be unijos sutikimo nepriimti naujų darbininkų.

Aukso gamyba

Praeitą savaitę pranešta, kad Kanadoje šių metų balandžio mėnesį iškasta ir paruošta 368,439 uncijos aukso. Iš viso šiemet per pirmą ketvirtį ten pagaminta aukso 1,446,386 uncijos. Vienos uncijos aukso kaina buvo 35 dol. 15 c.

Atsisako skolų

Vokietijos ekonomijos ministeris Funk pranešė įvairioms valstybėms, kad Vokietija buvusios Austrijos skolų nemokės, nes dėl jų ji neturi jokių teisinių prievolių. Apskaičiuojama, kad buvusios Austrijos skolos siekia 325 milijonus dolerių, kurių apie 30 mil. liečia Jungt. Amerikos Valstybes. Valstybės sekretorius Hull dėl minėto Vokietijos pareiškimo pasiuntė protestą. Austrijos skolų dalis yra ir iš senesnių laikų, kai Austrija dar sudarė imperiją su Vengrija.

VILNIAUS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI NEDUODA TEISIŲ

Vilnius. — Lenkijos švietimo ministerija Vilniaus Vytauto Didžiojo lietuvių gimnazijai suteikė tik dalines teises. Gimnaziją baigusieji turės laikyti egzaminus iš nauja lenkų paskirtoje komisijoje.

PALAIDOTAS RAŠYTOJAS VANAGĖLIS

Vilnius. — Birželio 18 d. čia palaidotas Varšuvoje miręs rašytojas Ksaveras Sakalauskas — Vanagėlis. Prieš mirtį velionis buvo pareiškęs norą būti palaidotas Vilniuje. Velionies kūną iš Varšuvos iškilmingai išlydėjo Varšuvos lietuvių kolonija.

Liepos 5 d. Vilniuje bus palaidoti buvusio ministerio Vytauto Vileišio palaikai, iki šiol buvę Kauno kapinėse. Vyt. Vileišio palaikai bus palaidoti šeimos kriptoje, kur palaidotas Petras Vileišis.

18 ASMENŲ APKALTINTI ŠNIPINĖJIME

New York. — Speciali federalinė prisiekusių teisėjų komisija baigė susipažinti su jai pristatyta medžiaga ir nutarė apkaltinti 18 asmenų šnipinėjime svetimos valstybės naudai. Visi apkaltintieji yra vokiečiai, kurių 4 suimti, o kiti yra pasislėpę arba gyvena Vokietijoje. Apkaltintų skaičiuje yra ir Vokietijos valdininkų.

Dėl šio kaltinimo Vokietijos atitinkamos įstaigos pareiškė savo griežtą užginčijimą.

PREZIDENTUI DOVANA

Hyde Park, N. Y. — Šią savaitę įteiktas prezidentui Roosevelt vieno milijono ir dešimties tūkstančių dolerių vertės čekis, kaip dovana iš Roosevelto gimtadienio minėjimo pokylių, įvykusių šių metų sausio 30 d. Gautą dovaną prezidentas paskyrė kovai su vaikų paralyžiaus liga.

MEKSIKA ŠVELNĖJA

Meksikos Miestas.— Meksikos vyriausybė paskutiniu laiku parodė ypatingo nuolankumo katalikų atžvilgiu. Nors katalikai nesusilaukė prieštikybinių įstatymų panaikinimo, tačiau jau vengiama žiaurių žygių prieš juos. Užsienio spaudos korespondentai rašo, kad Meksikoje esantis neviešas susitarimas tarp valstybės ir Bažnyčios vadovybių. Tas susitarimas, esą, numato visų kilusių problemų taikų sprendimą ir abipusį pasitarimą. Nors katalikai dar daug neteisėtumų turi pakelti, bet dabartinė padėtis nepaprastai geresnė, negu prie buvusio prezidento Calles.

— Valstybės operos solistė M. Lipčienė susirgo sunkia širdies liga; artistei teks ilgesnį laiką pasigydyti.

Amerikiečiai Domisi Lietuva

SVEIKINIMAI IŠ LIETUVOS

Redakcija gavo kun. J. Balkūno ir Kazio Vilniškio laiškus, kuriuose siunčiama visiems Amerikos skaitytojams nuoširdūs sveikinimai.

Kun. Balkūnas iš Budapešto keliavo į Kauną per Prahą, Varšuvą, Vilnių ir Rygą, visur sustodamas porai ar daugiau dienų. Jis keliavo drauge su kun. Ambotu. Varšuvoje kun. Balkūnas aplankė Lietuvos pasiuntinybę ir matėsi su Lietuvos pasiuntiniu pulk. Škirpa. Vilniuje susitiko su vietos lietuvių vadais ir patyrė iš pirmųjų šaltinių apie lietuvių padėtį. Iš Vilniaus nuvyko į Rygą, kur buvo 2 dienas ir iš ten nuvyko į Kauną. Jo kelionės įspūdžių antrasis laiškas spausdinamas šiame numeryje. Atrodo, kad kiekviename numeryje bus kas nors iš kun. Balkūno kelionės įspūdžių.

Kazys Vilniškis pasiekė Lietuvos krantus birželio 9 d. Atlantikas buvęs labai audringas, bet jam neteko susipažinti su jūros liga. Jis prašo redakciją perduoti jo padėką visiems jo išleistuvių vakarėlio dalyviams ir ruošėjams. Netrukus ir jis aprašys savo kelionės įspūdžius. Taigi, Amerikoje nuolat dabar skaitysime savo artimiausių bičiulių kelionės įspūdžius.

SUSITARTA DĖL ISPANIJOS

Londonas. — Anglija, Prancūzija, Vokietija, Italija ir Sovietų Rusija susitarė dėl bendrų veiksmų ryšium su Ispanijos pilietiniu karu. Šį susitarimą turės dar patvirtinti visas tarptautinis nesikišimo komitetas, kurį sudaro 27 valstybių atstovai, bet ten nenumatoma jokio pasipriešinimo, nes svarbiausia, ką penkios didžiosios valstybės nutaria.

Minėtos valstybės susitarė, kad abiems Ispanijos kovojančioms pusėms bus pripažinta karinės teisės, kai iš ten bus ištrauktas pakenčiamas savanorių svetimšalių skaičius. Tokiam dėsniui ilgą laiką priešinosi Rusijos vyriausybė, bet pagaliau ir ji nusileido.

Dabar šiam susitarimui turės pritarti Ispanijos abi kovojančios pusės ir leisti atitinkamai komisijai atvykti į Ispaniją ir suskaičiuoti svetimšalius savanorius. Savanorių išgabenimo išlaidas turės padengti valstybės, kurios sudaro tarptautinį nesikišimo komitetą, bet Rusija griežtai atsisakė prisidėti, kad ir vienu centu prie italų karių išgabenimo.

Washington, D. C. — Gegužės mėnesį valstybėje įvairiose batų dirbtuvėse padirbta 30 milijonų porų batų. Palyginus su pernykščiais metais ir šių metų pirmaisiais mėnes., batų gamybai užsakymai mažėja. Šiemet batų pareikalautą beveik 16 nuošimčių mažiau, negu pernai.

New York. — Birželio 22 d. į Europą išvyko Columbia universiteto architektūros prof. Harry Breinard, laimėjęs premiją už pasižymėjimą savo darbo srityje. Jis aplankys ir Lietuvą, kurioje studijuos miestų, uosto, turgaviečių ir aerodromo išplanavimus. Grįžęs į Ameriką, jis parašys mokslinį veikalą, kurį išleis New Yorko miesto planavimo komisija. Drauge su juo išvyko prof. Kate Ries Koch, Smith kolegijos architektūros fakulteto narė.

Birželio 25 d. į Europą išvyksta studentų ekskursija, kurioje dalyvauja apie 20 asmenų; jie vežasi 3 automobilius ir motociklus. Ši grupė aplankys ir Lietuvą, kur jie ypač nori pamatyti Lietuvos pajūrį.

Studentai yra iš Yale, Harvard, Pittsburg, Radcliffe ir Lehigh universitetų.

UKRAINA NAUJAI VALOMA

Maskva. — Stalino agentai pradėjo naują „valymo" žygį Ukrainoje. Dabar į nemalonę pateko patys ankstyvesnieji „valytojai", kurie kaltinami neištikimumu, sabotažu ir kitokiais nusikaltimais. Kadangi Ukraina labai svarbi ir savo žemės turtais ir savo geografine padėtimi, todėl Maskva nepaprastai budriai seka, kad ten viešpatautų visiška ištikimybė. Šiuo metu į nemalonę įskaityta 10 Ukrainos viršininkų, jų tarpe ir pats Ukrainos tarybos pirm.

SUAUGUSIEMS GIMNAZIJA

Kaunas. — Darbo Rūmai numato nuo šių metų rudens atidaryti suaugusiems darbininkams gimnaziją, kurią galėtų lengvomis sąlygomis lankyti ir baigti laisvu nuo darbo metu darbininkai; norima, kad darbininkai galėtų siekti ir aukštojo mokslo.

LENKAI SKLEIDŽIA GANDUS

Klaipėda. — Paskutiniu laiku lenkai skleidžia užsieny gandus, kad Lenkija gavusi Klaipėdos uoste ypatingų teisių ir net atidalinamą „laisvą zoną". Iš Klaipėdos atitinkamų įstaigų pranešama, kad šie lenkų gandai neturi jokio pagrindo, kad visa tai yra pramanyta.

MIŠRI KOMISIJA

Kaunas. — Galimiems administracijos pasienio ginčams išvengti, numatoma sudaryti mirši lietuvių lenkų komisija, kuri spręstų galinčius pasitaikyti pasieny įvairius nesusipratimus.

— Šį mėnesį Lietuvoje išleidžiamas visų lietuviškų knygų katalogas su per 7,000 pavadinimų. Knyga 1,000 puslapių; ją išleidžia visos knygų leidyklos.

AMERIKA

LEIDŽIA LIETUVIŲ UNIVERSALIS BIURAS, Inc.
KAS PENKTADIENIS

Prenumeratos Kaina:

Jungt. Valst. metams	$2.00
Jungt. Valst. pusmečiui	$1.10
Užsienyje metams	$2.75
Užsienyje pusmečiui	$1.50

Skelbimų kainos pagal susitarimą

LITHUANIAN WEEKLY
Published by LITHUANIAN UNIVERSAL BUREAU, Inc.

Subscription Rates:

In U. S. A. one year	$2.00
In U. S. A. six months	$1.10
Other Countries one year	$2.75
Other Countries six months	$1.50

Advertising rates on application

Raštus ir žinias Amerika trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti raštai korespondentams negrąžinami, jei tam tikslui nepriskiriama pašto ženklų.

JUOZAS B. LAUČKA — Redaktorius.

DANIELIUS J. AVERKA — Vedėjas.

Sveiki, Pavasarininkai!

Kitos savaitės pradžioje mūsų Tėvynės laikinosios sostinės gatvės bus užtvenktos, perpildytos gražiausiu lietuvišku jaunimu. Tūkstančiai jaunimo suvažiuos iš artimų ir tolimų vietų pasidžiaugti savo reikšmingos organizacijos 25 metų vertinga sukaktimi. Kai visa Valstybė džiaugiasi savo atsteigimo 20 metų sukaktimi, tai PAVASARININKAI mini jau 25 metų sukaktį.

Visi žinome, kokie sunkūs buvo laikai Tėvynei prieš 25 metus. Tiesa, rusas jau buvo leidęs lietuvių spaudą, bet jo žandaras persekiojo kiekvieną lietuvio žingsnį. Tautiniai susipratę lietuviai negalėjo laisvai dirbti tarp savųjų. Iš Rusijos plaukė kenksmingos bedievybės nuodai, kuriuos skleidė tautoje maldingų motinų išauklėti jaunuoliai, Rusijos aukštose mokyklose pavilioti rusų bedievybės apaštalų.

1912 metais kilo Lietuvoje naujas judėjimas, kurį pradėjo prieš porą metų susiorganizavę lietuviai katalikai šviesuoliai Ateitininkai. Mažas būrelis idealistų metė lietuviško kaimo jaunimui naują šūkį — dirbti **Dievui ir Tėvynei.** Nauja organizacija pasirinko sau **Pavasario** vardą, lyg norėdama pasakyti visam kraštui, kad gimė Tautoje galingas judėjimas, kurs pavasarišku veržimusi sutirpdys žiemišką aplinkumą tautoje ir gaivalinga srove suteiks visai tautai naują, šviesų, žydintį gyvenimą.

Pavasarininkų kūrėjai neapsiriko. Kaimas tuojau išgirdo naują šūkį, kurs jį pavergė pasiryžimu, kad gimtų didinga laisvė. Jaunimo nauja vėliava, kuri kėlė jaunųjų širdyse ištikimybę Dievui ir Tėvynei, garbingai suplevėsavo, susilaukdama didžiausių būrių sekėjų. Ir prasidėjo kaime tikras pavasaris. Visoje lietuvių visuomenėje kilo stiprus tikybinis ir tautinis susipratimas.

Pavasarininkai atlaikė Didžiojo karo audras, atlaikė skurdų pokarinį laikotarpį, o kai pasigirdo Tėvynės šauksmas į kovą dėl Tėvynės laisvės, Pavasarininkai buvo pirmose eilėse. Simbolinga ir tai, kad pirmasis žuvęs kovose dėl nepriklausomybės buvo pavasarininkas. Pavasarininkai turėjo priešaky kilnią vadovybę. Vyriausybei pašaukus savanorius, Pavasarininkų valdyba ne tik išleido savo atsišaukimą į jaunimą, kviesdama imtis ginklo prieš Tėvynės laisvės priešus, bet ir pati išvyko į frontą. Pavasarininkų žodis nesiskyrė nuo jų darbų, tad štai paslaptis, kodėl Pavasarininkai taip išaugo ir šiandie iškilmingai mini savo 25 metų sukaktį, turėdami savo eilėse arti 100,000 jaunuolių.

Pavasarininkų atlikti darbai savo Tėvynei ir Bažnyčiai milžiniški, bet jie nei nemano ilsėtis ant pasiektų laurų. Tarnauti Dievui ir Tėvynei niekada nebus perdaug. Auklėdamiesi katalikiškai ir lietuviškai, Pavasarininkai kuria savo Tėvynei skaistų rytojų ir pina didingo pasididžiavimo nevystantį vainiką. Pavasarininkai, globojami garbingų Vyskupų ir turėdami savo vadovais visokių audrų išmėgintus Ateitininkus, yra Tėvynės tvirtybės ir Tautos gyvybės garantija. Sveikindami juos, besidžiaugiančius savo sukaktimi, tiesiame jiems brolišką ranką, linkėdami jiems jokių kliūčių neįveikiamos ištvermės, kūrybinio džiaugsmo ir nolatinio šviesaus veržimosi į priekį, į užtikrinimą Tautai priklausančios vietos Žemėje ir Danguje.

Katalikų Socialinė Veikla

(Tęsinys)

Prancūzų Revoliucijos dienose

Adomas Muller, gavęs daug įkvėpimo iš Edmundo Burke, pirmasis pradėjo smarkiai reaguoti prieš XVIII-tojo šimtmečio skeptikų materijalistinę ir mechaniškąją filosofiją, kuri prasidėjo Prancūzų Revoliucijos dienose ir kurios sugriovimas daugumoje davė labai daug gero, kaip iš dalies ir blogo.

Reikia tik atsiminti destruktyves teorijas šių vyrų, kaip: Locke, Hume, Voltaire, Rousseau, ir Condorcet, kurių skelbiamas mokslas socialinei visuomenei buvo tiesiog pražūtingas. Savo raštuose jie klaidingai dėstė žmogaus prigimtį, tuo pačiu klaidindami visuomenę. Jie ėmė žmogų kaip atskirą individą, izoliuotą atomą, bet ne kaip esminiai socialinį (arba visuomeninį), ir jie žvelgė į visuomenę kaip mašiną, kurią galima paskirstyti į dalis ir vėl suimti į vieną pagal tų „mokslininkų" pamėgimą, bet ne kaip gausėjantį didinimąsi (arba augimą). Susijęs su tomis neistorinėmis politikomis buvo jų žvelgimas į žmogų taip tobulą prigimtyje ir tikrai tobulinamąjį tvarinį, kurs vien paklydo, nes tradicinės visuomenės įstaigos buvo klaidingos, dėl to reikalas verčia racijonalistiniu pavyzdžiu steigti naujas įstaigas, kurios vėliau žmones padarys geresniais ir laimingesniais.

Konservatyvė reakcija politinėje filosofijoje

Skaudusis Prancūzijos prityrimas baisios revoliucijos ir kruvinojo teroro metu ir įvykusieji karai Europoje buvo pasėka tų karštųjų žygių, kuriais stengtasi XVIII-tojo šimtmečio teorijas išbandyti praktikoje, ir dėl to pakilo literatinė ir filosofinė reakcija prieš kapitalizmo filosofus pataikūnus. Anglijoje, vietoje Edmundo Burke, matome du: Coleridge ir Southey. O Prancūzijoje įsigalėjo Chateubriandas, kurs savo užvardintame veikale „Krikščionybės Genijus" nušviečia tiesos turtus ir grožį praeites istorijoje, kurios racijonalistai savo akimis negalėjo įmatyti. De Maistre ir de Bonaldas bendradarbiavo tiksliame darbe, kad moksliniai žvelgtų į patį žmogų ir visuomenę istorijos pagrindu vietoje atskiromis spekuliacijomis, ir žmogaus protui davė suprasti, kaip socialiniai reikalinga religija, autoritetas ir tradicija.

Svarbiausia filosofinė reakcija prieš materijalistinį individualizmą pasireiškė Vokietijoje. Politikoje ir etikoje Adomas Muller buvo vienintelis iš negausingo katalikų šviesuolių būrelio. Jis atsižymėjo tuo, kad ėmėsi visuomenės organiškosios kūrybos vietoje kritikuoti Adomo Smitho ekonomiką, ko nepadarė Edmundas Burke. Adomas Smith tuomet buvo pasaulio politinės ekonomijos dievukas, daugiau gal Vokietijoje, į kurią atsikėlė, kaip kur kitur. Savo „Politinės Ekonomijos Istorijoje" dr. J. K. Ingram kalba, kad „Adomas Muller neabejotinai buvo tikrasis genijus. Savo svarbiame veikale „Elemente der Staatskunst" (1809 m.) ir kituose raštuose, jis atstovavo ekonomiškosios minties sąjudžiui, kuris rišosi su laikotarpio (taip vadinama) **romantiška literatūra.** Reakcija prieš smithianizmą, kurio buvo **coryphaeus,** buvo grįsta laikymosi viduramžių principų ir socialine sistema" (p. 189).

Individualistinių ekonomistų katalikai kritikai

Dr. J. K. Ingramo veikalas „Politinės ekonomijos istorija", su kuria yra apsipažinę politinės ekonomijos studentai, duoda tikslingą Adomo Mullerio doktrinos santrauką. Taip pat galima apie tariamą mokymą daug žinių gauti iš Othmaro Spanno knygos, vardu „Types of Economic Theory". Tuo tarpu pasiklausykime, ką dr. Ingram turi pasakyti apie Adomą Mullerį, kurs

„Protestuoja prieš Smitho mokslą ir, apskritai, prieš moderninę politinę ekonomiją tuo pagrindu, kad ji reprezentuoja mechanišką atomistikinę ir tikrai materijalinę bendruomenės koncepciją; kad ji panaikina visas dorovinės drausmės reikalingumą; kad ji savo esmėje nėra daugiau niekas kita, kaip privatinės nuosavybės ir privačių interesų teorija; ir kad visai nesiskaito su pačių žmonių gyvenimu tautiniame solidarume ir istorinėje tekmėje. Jis nusiskundžia, kad nepaprastas dėmesys kreipiamas į skubiausią produkciją tų reikmenių, kurios turi prekybos vertybę ir į pareinamąjį gyvenimą, kuomet vos tik prisimena apie kolektyvės produkcijos užlaikymą ateinančioms gentkartėms, apie intelektualias kūrybas, galias, laimėjimus ir patogumus, taip pat mažai užsimena ir apie Valstybę su jos kilniais darbais ir uždaviniais. Tiesa, kad tautos yra specializuoti organizmai su atskirais gyvenimo principais, turintieji tikrąsias individualybes, kurios nustato jų istorinio plėtojimosi eigą. Kiekviena tauta visais laikais yra viena visuma; ir kaip dabartis turi praeities tėvonystę, tai turėtų neliauti nenustojančiai rūpintis savo visuomenės nuolatine gerove ateityje. Ekonominis tautos gyvenimas yra tik viena pusė arba jos viso veikimo provincija, reikalaująs, kad būtų laikomas vienybėje su aukštesniais bendruomenės uždaviniais; ir tinkamas organas, kuris visus sklandžiai glaudžia arba sutaiko vienybėje, tai Valstybė, kuri, vietoje būti aparatas teisingumo administracijai, reprezentuoja tautinio gyvenimo pilnybę" (p. 191).

Kun. Jonas Balkūnas.

(Bus daugiau)

New York - Budapest - Kaunas

(Tęsinys)

VOKIETIJOJ

Paryžių ypač atsiminsiu bagažo ieškojimu. Trijose didžiulėse stotyse visą popietį ieškojau nuklydusio bagažo, ant kurio buvo užrašytas mano adresas Kaune. Prancūzijos geležinkelio valdyba tiek darbšti, kad, pastebėjusi Kauno adresą, užantspaudavo bagažą ir jau rengėsi pasiųsti. Jiems keista buvo, kad jų tokio rūpestingo patarnavimo nepriėmiau.

Paryžių mažai matęs, tik iš taksių langų, palikau gegužės 22 d. netiesioginiu naktiniu traukiniu į Miuncheną. Sugulėm anksti ir tik apie 2 val. ryto išgirdome vokiškai kalbančius tarnus. Vokiečių muitinė mūsų nekėlė ir nekratė. Pasus įteikėm palydovui su pinigų deklaracija. Miunchene buvome 7 val. ryte. Lietingas rytas neleido mums gerai įsižiūrėti į apylinkes. Stotis didelė ir judėjimas gyvas. Už pusvalandžio jau važiavome Vienos traukiniu.

Amerikiečiams ekskursantams buvo ypatingas nuotykis valgomajame vagone, kai vokiečių paprašė „ham and eggs". Ne tik negavo kiaušinių, bet tik porą bulkelių su vokišku medumi ir sviestu ir tik vieną puoduką kavos. Palydovas bandė paaiškinti, kad tai „kontinentalūs" pusryčiai; pietus, tiesa, davė gerus.

Kelionė per Bavariją buvo labai įdomi. Įdomi tuo, kad pamatėm tikrą vokišką kultūrą: švarius miestus, kruopščiai išdirbtus laukus, gražias ūkininkų triobas, gerus kelius, tiltus. Miestai pasitaikė dažnai pamatyti. Žmonės švariai pasirėdę. Jų daug važinėja traukiniais, daug nekalba, bet kiekvienas skaito laikraštį ar knygą. Tą rytą Hitleris buvo Miunchene ir laikraščiai margėjo jo kalba ir pastabomis prieš Čekoslovakiją.

Bavarija yra katalikiška šalis (90 nuošimčių). Kiekvienas miesčiukas turi vienodo stiliaus bažnyčią. Kryžkelėse matyti kryžiai bei stovylos. Visi kongresistai buvo sužavėti krašto gražumu, tvarka. Daugelio ūkininkų namai atrodo kaip vilos. Daugelis pastebėjo, kad gražesnio krašto nematė. Prie grožio prisidėjo dažnos upės ir netolimi Alpių kalnai. Net miškai, kaip pastebėjome, žmogaus rankų prižiūrimi. Su bavariečiais neteko kalbėtis, nes buvo užėmę atskirą vagoną.

Traukinys buvo greitasis, retai stovinėjo. Bet stotyse teko matyti daug kareivių. Be to, į akį krito visur nupieštos, medžiuose iškaltos, ir kur tik pažiūrėsi — svastiką pamatysi. Didelė dauguma vokiečių, net moterys, nešioja sagutes su svastika. Gauni įspūdžio, kad kitokių Vokietijoje nėra, kaip tik naciai...

Prie senosios Austrijos sienos vagonan įlipo moteris ir įsėdo mūsų kupėn. Ji kalbėjo ir angliškai, nors vokietė austrė ir keliavo į Vengriją. Su nusistebėjimu užklausiau, argi katalikams leista vykti kongresan. Tada ji paaiškino, kad Hitleris uždraudė išduoti pasus norintiems vykti į Eucharistinį Kongresą. Ji išvykti galėjo tik dėl to, kad ji kasmet šiuo laiku važiuoja Vengrijon pas savo gimines. Ji sakėsi tyčia dabar važinėjanti Budapeštan, nors, kaip minėjo, ji turėjo pasų skyriuje prisiekti, kad nevykstanti Budapeštan.

Taip bekalbant privažiavom Stroudsburgą, kur dabar vienuolyne yra kun. J. Bružikas. Stotyje pamatęs jėzuitų kunigą, užklausiau jo, ar pažįsta kun. Bružiką. Maloniai kunigėlis nusišypsojo, pasakęs, kad dar tik tą rytą buvo su juo kalbėjęs.

Austrija kalnuota ir be galo graži savo miškais, vilomis ir ūkiais. Ūkių gal čia mažiau, nei Bavarijoj. Kažkodėl ši šalis taip brangi, kartu apgailestautina, pasidarė. Ir užklausiau bendrakeleivės, kaip dabar ji ir austrai jaučiasi. Staiga ašaros nuriedėjo per jos veidus, ir atsakė: austrai katalikai ir laisvę mylį, todėl dabar jau gailisi; jei dabar reikėtų balsuoti, Hitleris negautų daugumos; jie stumiami iš gerų vietų, varžomi ir **tik dabar pradeda vertinti, kokia pigia kaina save pardavė...** Bet, pridūrė bendrakeleivė, Hitleris negalės taip kraštutiniai elgtis, kaip elgiasi Vokietijoj; be to, austrai turį savą kultūrą, savas tradicijas, savą istoriją, tad nepakęsdami paniekos ir varžymų, gali lengvai nusikratyti Hiteleriu. Taip beaiškinant įvažiavome į Vienos stotį 2:20 val. p.p.

Vis dėlto negalėjau suprasti jos jausmo ir minčių. Dar pasistengiau Vienoje ir iš gana žymaus asmens sužinoti, kodėl taip noriai visi pasidavė prisijungti prie Vokietijos, net pats kardinolas Innitzer parašė ir išleido laišką Hitlerio naudai. Ir kaip nusistebėjau, kai sužinojau, čia Vienoje, kad kardinolas prie durtuvų buvo pas Hitlerį nuvestas ir ten pasirašė laišką. Tas laiškas ir nacių propaganda savo atsiekė. Istorija tai savotiškai įvertins. Kur dabar yra kardinolas, niekas nežino, niekas jo nematė. Kardinolo atšaukimas laiško L'Osservatore Romano laikraštyje buvęs nėra žinomas Austrijoje.

Vienoje vienai dienai apsigyvenome Hotel de France. Miestas didelis, gražus ir nepaprastai švarus. Šiuo laiku čia buvo daug vokiečių kariuomenės ir iš Vokietijos žmonių. Apžiūrėjome miesto įdomybes, kurių čia nemaža, aplankėme Lietuvos Gen. Konsulatą, keletą bažnyčių ir geg. 24 d. 2 val. p.p. autobusu apleidome Vieną.

Kelionė autobusu buvo maloni. Važiavome per Austrijos kaimus, miestelius ir daug arčiau galėjome į viską stebėtis. Kariuomenės judėjimas čia pasirodė didesnis, ypač prie čekoslovakų sienos, kuri jau netoli nuo Vienos. Kai kur matėsi ištisi traukiniai su kareiviais ir amunicija. Rodėsi, kad mes vykstam į patį karo frontą. Amerikiečius ypač tas jaudino. Prie to prisidėjo mano iš karo laikų pasakojimai. Kiti atpasakojo skaitytas iš laikraščių žinias apie Vokietijos grasinimus čekams. Na, nutarėm, kas bus, kas nebus, bet mes važiuojam į taikos kongresą! Ir štai privažiavom Vengrijos sieną.

Kun. Jonas Balkūnas.

IŠ TĖVŲ ŽEMĖS

— Varšuvoje praeitą savaitę mirė rašytojas ir nuoširdus lietuvybės darbininkas Ksaveras Vanagėlis — Sakalauskas, kuris laidojamas Vilniuje. Jis ilgus metus buvo Varšuvos Lietuvių Draugijos pirmininku ir, kaip tautai nusipelnęs, gaudavo Lietuvos pensiją.

— Diplomatiniu keliu sėkmingai vedamos derybos su Argentina prekybos sutarčiai sudaryti. Numatoma, kad sutartis bus pasirašyta dar šiemet.

— Skautų tautinėje stovykloje laukiama svečių iš užsienio, net iš tolimos Australijos. Didelės delegacijos bus iš Latvijos, Estijos, Čekoslovakijos, Anglijos, Prancūzijos, Vengrijos ir kitur.

— Valstybės taupomose kasose yra specialus jaunųjų taupytojų skyrius, kuris šiuo metu turi 5,392 mokyklinio amžiaus jaunuolius, kurie santaupų turi 603,506 lt.

— Vyriausybė visas policijos nuovadas aprūpino dviračiais. Viešosios policijos reikalams paskirta 372 dviračiai, pasienio policijai — 408.

— Kauno miesto savivaldybė laiko savo žinioje Ežerėčio durpyną, iš kurio pernai turėjo per 70,000 litų pelno.

— Švietimo ministerija netrukus įsigyja greta universiteto 1-jų rūmų didelį sklypą, kuriame statydins naujus universitetui rūmus, kuriuose bus biblioteka ir salė.

— Pernai apsodinta ir apsėta 4,679 hektarai miško, papildyta želdymų — 1,630 ha. Šiemet numatoma apželdinti jau dvigubai didesnį plotą.

— Vyriausybė šiomis dienomis paskyrė pensijas: prel. Laukaičiui — 600 lt., kun. Galaunei — 150 lt., kun. Čeplinskui — 150 lt., ats. maj. Klimaičiui — 350 lt., Al. Stulginskiui — 1200 lt. mėnesiui iki gyvos galvos.

— Amerikiečiai broliai Motuzai pagamino visą eilę judomųjų paveikslų, vaizduojančių įvairias svarbesnes iškilmes ir šiaip didesnes pramogas. Savo paveikslus jie parodė ministerių pirm. kun. Mironui ir kitiems vyriausybės nariams. Netrukus tie paveikslai būsią atsiųsti į Ameriką.

— Iš Lietuvos siunčiami Lenkijon arba į Vilniaus kraštą laiškai, kurių vokuose yra užrašas „Okupuotoji Lietuva" arba užlipinti Vilniaus vadavimo ženkleliai, lenkų pašto vadovybės sulaikomi ir grąžinami, kaip neleistini. Lenkams nemiela, kad teisybė primenama.

— Lietuvos Vaiko draugija šiuo metu turi 57 skyrius, 61 vaikų darželį ir 57 vasaros vaikų aikšteles. Be to, užlaiko vaikams 14 skaityklų.

— Vilniaus lietuvių studentų draugija parašė Lenkijos prezidentui ilgą raštą, kuriame prašo leisti veikti lietuvių draugijoms ir patenkinti studentų būtinuosius reikalus. Savo raštą studentai siuntė prezidentui per universiteto vadovybę.

— Rašytojas Petras Cvirka su savo žmona dailininke išvyko į Sovietų Rusiją, kur mano prabūti apie mėnesį laiko. Cvirkos vieną knygą Sovietai yra išsivertę ir išleidę.

— Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją šiomis dienomis baigė 39 abiturientai. Tai gražus susipratusių lietuvių inteligentų indėlis į Vilnijos lietuvių visuomenę. Beveik visi baigusieji pasiryžę stoti į įvairius universitetus.

— Šiomis dienomis Vytauto Didžiojo Universiteto Atstovybė išsiuntinėjo viso pasaulio studentijai protestą dėl Lietuvių Mokslo Draugijos Vilniuje uždarymo. Proteste tarp kitko pažymėta, kad net svetimi imperialistai Vilniuje tokių barbariškumų netaikė.

— Birželio 14 d. pasibaigė moksleivių olimpijada, kurioje pagerinti keli Lietuvos rekordai. Kanados pulkininko G. L.P. Grant-Suttie, kuris dabar yra Lietuvos generalinis konsulas Toronto mieste, Lietuvos moksleivijai skirta taurė antrą kartą atiteko Šiaulių berniukų gimnazijai.

— Praeitą savaitę Kaune pasibaigė lietuvių lenkų geležinkelių tarifinė konferencija, kurioje nutarta, kad abi šalys taikys vidaus tarifus.

— Kaune birželio 14 d. prasidėjo dešimtoji Baltijos Geodezijos komisijos konferencija, kurioje dalyvauja vienuolikos valstybių geodezininkai.

— Vilniaus lietuvių visuomenės vadai norėjo sušaukti birželio 6 d. Vilniuje lietuvių atstovų suvažiavimą, kuriam prašė Lenkijos valdžios leidimo, bet pastaroji jį duoti atsisakė.

— Lietuvos darbininkai vasarą paprastai gauna įstatymais numatytas dviejų iki keturių savaičių apmokamas atostogas, bet neišgalėdavo pasinaudoti jiems brangiais kurortais. Kadangi miesto darbininkų vasarojimas yra būtinai reikalingas jų sveikatai, tai Darbo Rūmai ruoš darbininkams vasaros stovyklas, kuriose jie galės pigiai vasaroti ir pailsėti. Numatoma, kad jiems bus skaitomos kultūrinio pobūdžio paskaitos.

— Vienas Olandijos piliečis, radijo atstovybės tarnautojas, kartą smarkiai užgavo lietuvių tautą, už ką jam buvo iškelta byla. Iki teismo buvo paleistas už 5,000 litų užstatą. Kaltinamasis į teismą nestojo, o pasišalino, todėl jo užstatas konfiskuotas.

Turkijos Veido Pakeitėjas

Kas yra lankęs Turkiją prieš 20 metų ir dabar atsilanko, nebegali pažinti Turkijos — taip viskas joje pasikeitę. Neveltui tad sakoma, kad Turkijos veidas visai pasikeitęs. Ir tuo Turkijos veido pakeitėju yra jos prezidentas Mustafa Kemal Ataturkas, bene įdomiausias šių laikų diktatorius, kilęs iš paprasto kareivio.

Pasaulinio karo metu Kemal pasižymėjo kovose prie Dardanelių, suduodamas anglams skaudų pralaimėjimo smūgį. Po karo, audringais laikais Kemal sugebėjo iškilti ir tapti sukilusios Turkijos vadu. 1924 m. kovo 3 d. jis užbaigė sultono viešpatavimą, įsteigė respubliką ir panaikino islamo 500 metų viešpatavimą.

Paėmęs valdžią į savo rankas, Kemal pravedė daugybę reformų, pašalindamas ištisą eilę senovinių turkiškų papročių. Pirmiausia jis panaikino turkų dėvėtą fezą (kepurę), kuri buvo vergiška liekana paklusnumo sultonui. Nebuvo lengva atpratinti turkus nuo tos kepurės dėvėjimo ir jam teko imtis griežtų priemonių. Europoje dėvimos kepurės turkams reiškė jų nekenčiamų svetimtaučių ir krikščionių ženklą.

Norėdamas geriau sutvarkyti krašto teisinę santvarką, Kemal pasikvietė Europos žymiausius teisininkus, kurie paruošė Turkijai teisinį kodeksą. Naujai paskelbtas civilinis kodeksas pakeitė šeimos ir nuosavybės teises. Uždrausta daugpatystė ir panaikinta haremas; moterys tapo laisvos pilietės. Anksčiau moterys negalėjo viešai pasirodyti be veido uždangalų ir be atitinkamo palydovo. Dabar moterys eina laisvai į teatrus, dalyvauja mišriuose sporto žaidimuose. Kiekviename kaime įsteigti liaudies namai, kur vykdoma kultūrinė lavinimosi programa.

Naujoji konstitucija įvedė rinkimus į tautos atstovų rūmus ir leido moterims balsuoti. Apie du milijonai moterų pasinaudojo ta teise; paskutiniuose rinkimuose (1935 m.) išrinkta 17 moterų atstovių, kurių 10 mokytojų, 4 miestų tarybų narės, viena gydytoja ir dvi ūkininkės.

Pakeistas ir raidynas, pašalinti arabiški ir persiški žodžiai. Turkijoje 18 milijonų gyventojų išmoko sveikintis europietiškai, atsisakydami nuo įprasto pasilenkimo iki žemės — dabar jie sveikinasi rankų paspaudimu. Turkų dvasininkai turėjo apkirpti savo ilguosius plaukus ir aptrumpinti išsišakojusias barzdas.

Kai Kemal pradėjo savo Turkijos atnaujinimo darbą, 95 nuošimčiai turkų nemokėjo nei skaityti, nei rašyti. Dabar ūkininkai mokomi skaityti ir rašyti, statomi keliai, mokyklos, tiltai. Visose mokyklose mokoma anglų kalba. Šimtai miestų turi klinikas su dantų gydymo ir gimdančių moterų skyriais. Tėvams ir vaikams leidžiami specialūs leidiniai, ruošiamos paskaitos; motinoms rodoma judomieji paveikslai apie vaikų sveikatą, jų auklėjimą, maitinimą. Elgetavimas gatvėse visai uždraustas, o jaunavedžiai prieš vedybas turi pristatyti sveikatos liudijimus.

Turkijos sostinė yra Angoros miestas, kurį Kemal visai pakeitė. Miesto sumoderninimui jis pakvietė užsienio profesorius ir inžinierius. Miestas suplanuotas Washingtono pavyzdžiu. Mieste puikiausi bulvarai, kino teatrai, modernūs viešbučiai. Sporto aikštė yra dar prašmatnesnė, nei Berlyno ar Tokio. Viešuose parkuose įsteigtos plaukiojimo vietos.

Sudarytas penkmečio planas davė puikiausių vaisių odos išdirbime, drabužių, medvilnės ir šilko gamyboje. Turkai pasinaudojo tik viena Rusijos paskola, o šiaip išsivertė savo lėšomis. Amerikiečių Curtiss-Wright bendrovė įsteigė savo dirbtuves ir pasiuntė į Turkiją savo ekspertus pamokyti jaunųjų turkų darbo.

Kai Kemal pradėjo valdyti, jis buvo 46 metų. Nors smarkiai pavargo nuo nuolat įtempto darbo, tačiau iš jo akių ir dabar trykštanti pilna tvirtybė. Ypatingo pasiryžimo jis turėjo pakelti, įvesdamas lotynų raidyną. Jis pats važinėjo po kraštą, veždamas su savimi juodą lentą ir kreidą; viešose vietose jis rašė ir rodė turkams lotyniško raidyno pirmenybę prieš buvusį raidyną.

Nelengvai jam sekėsi. Buvo ir ginkluotų sukilimų. Jis pasirašė mirties dekretus prieš savo priešus ir buvusius artimus draugus. Kartuvių savo priešams jis visai nevengė. Kartą Kemal suruošė balių užsienio atstovams ir sostinės gražiausioms moterims. 4 mylios už baliaus vietos aikštėje stovėjo 11 kartuvių, prie kurių kiekvienos kabojo pasmerktasis. Kai jam pranešė, kad pakartas „paskutinis išdavikas", Kemal savo svečiams pasakė: „Tiktai kardą valdyti galinti ranka gali paimti valdžios skeptrą. Aš padarysiu Turkiją civilizuota šalimi pilna to žodžio prasme".

(Iš „National Home Monthly")

J. Žeguniškis.

Tautininkai ir Scrantono Konferencija

Scrantone, Pa., birž. 26 d. šaukiama tautininkų ir sandariečių konferencija, kurios svarbiausias tikslas, kaip iniciatoriai skelbia — subendrinimas tautininkų ir sandariečių į vieną grupę, bloką ar organizaciją.

Šio tikslo dabar siekia kai kurie sandariečių vadai ir jų įtakoj ir kontrolėj esą vienybininkai. Jie to „subendrinimo" pradėjo siekti nuo to laiko, kai jiems pavyko iš tautininkų Vienybę į savo kontrolę pasigauti, bet nepavyko tautininkus, buvusius Vienybės rėmėjus prisitraukti. Tautininkai pažino vilką avies kailyje.

Šis jų bandymas ne pirmas ir, gal būt, ne paskutinis. Tai priklausys nuo to, ar jų siekiai išdegs, kas labai abejotina.

Tautininkai, kaip aiški ir aiškius tikslus turinti grupė, atsirado 1926 m. Jie buvo Lietuvos tautinės revoliucijos padaras. Sandariečių kai kurie vadai tada išėjo griežton opozicijon prieš tautininkus Amerikoj ir Lietuvoj ir prieš tautinę Lietuvos vyriausybę. Jie tada prieš tautininkus ir tautinę vyriausybę Lietuvoj kovojo bendrame fronte su marksistais komunistų suorganizuotame ir vedamam fronte. Ir nei kiek neapsileisdami komunistams neigti pačią tautinę idėją ir skleisti Lietuvai žalingus gandus, melus ir demagogiją, visą laiką tos pozicijos laikėsi, iki pasigriebė Vienybę. Ir Vienybę pasigrobę ūmai pasuko į kairę garbinti marksistų vadus, jų spaudą ir net Lietuvos vėliavą Vienybėje nosine pavadino. Bet kada veik visus skaitytojus išsivaikė, tai pasuko atgal į dešinę ir nuo to laiko pradėjo su tautininkais „bendrinimo" siekti.

Jų „bendrumo" siekti motyvai yra sekanti: Pirmas, tai gelbėti Vienybę su subsidija iš Lietuvos. Jie tikisi, jei Liet. vyriausybei parodys, kad čia viskas „tvarkoj", tautininkai „subendrinti" ir reikalinga jiems parama, tai subsidiją gaus. Antra priežastis, tai reikalas savo buvusių bendrafrontininkų akyse išlaikyti tam tikrą laipsnį prestyžo ir jėgos, kad kartais jie jų iš SLA. pozicijų neišvytų.

Kadangi jų motyvai aukštesniu idealu nepagrįsti, tai pasėkmių vargu galima tikėti. Tikrieji tautininkai nenusileis iki tos žemumos, kad siektų saumylingų tikslų, ir tai buvusių (ir veikiai esančių) savo priešų naudai. Gal būt, jie sieks tik suvaidinti tam tikrą „bendrinimo" aktą, kaip suvaidino Clevelande, eliminuodami pačių tautininkų vadus ir tuo kamoflažu atsiekti savo tikslą. Bet ir ta svajonė vargu išdegs. Joki kiti kamoflažai, kuriuos jie išbandė, davinių nedavė, vargu duos ir šis. Tautinė visuomenė vargu patikės naujiems „tautininkų" vadams, daugumoj iš griežtos opozicijos atėjusiems.

D. Klinga.

LENKIJOJE LAUKIAMA VYRIAUSYBĖS PASIKETIMŲ

Kaunas. — Lietuvos Aido pranešimu, tam tikruose Vokietijos politiniuose sluoksniuose vėl pastebimas susirūpinimas dėl Lenkijos vidaus politinės ateities. Su dideliu dėmesiu ten pažymimi lenkų spaudos balsai, kad 1939 ir 1940 metais Lenkijoje esanti numatoma labai didelė ekonominė krizė. Kadangi tais pačiais metais turi būti renkamas valstybės prezidentas, tai lenkų politiniuose sluoksniuose galvojama, ar tų rinkimų laiko nevertėtų pakeisti.

Tam tikromis žiniomis, kai kurie lenkų sluoksniai rengiasi rinkimams, kurie bus vykdomi pagal senuosius įstatymus.

Žiniomis iš Varšuvos, prieš kelias dienas įvykusiame pasitarime pas Lenkijos valstybės prezidentą, kuriame dalyvavo ministeris pirmininkas Skladkowskis, maršalas Smigly-Rydzas ir ministerio pirmininko pavaduotojas Kwiatkowskis, buvo svarstomas Lenkijos vyriausybės pertvarkymo klausimas. Permainų ministerių kabinete galį įvykti dar birželio mėnesį. Gerai informuoti sluoksniai tvirtina, kad Skladkowskis pasiliks tik vidaus reikalų ministeriu. Nauju ministeriu pirmininku esąs numatomas prof. Bartelis, kuris vėl ketinąs grįžti į politinį gyvenimą.

LIETUVOS VIEŠBUTIS STATYDINS NAUJUS RŪMUS

Kaunas. — Nors Kaune viešbučių nuolat ir pagausėja, bet geriausiuose Kauno viešbučiuose atvykusiems į Kauną svečiams nevisada pasiseka gauti kambarius. Kaunas vis labiau ir labiau jaučia, kad pirmaeiliai viešbučiai kasmet darosi vis ankštesni. Dėl to Lietuvos Viešbučio direkcija galutinai nusprendė pastatyti didelius viešbučiui rūmus.

— Kitą metą šiuo laiku senosios Lietuvos Viešbučio pastato dalies jau nebebus, — sako viešbučio direktorius Daukša. — Juos jau būsime nugriovę. Jų vietoje statysime didelį naują pastatą.

Naujajai viešbučio pastato daliai bus pristatytas dar vienas aukštas. Visas viešbučio pastatas užims visą tą plotą, kurį dabar užima — visą Daukanto g-vės ir Laisvės alėjos kampą. Bus tačiau didelis pastatas su daug moderniai įrengtų kambarių, liftais, patalpomis restoranui, kavinei, salėmis didesniems pobūviams.

Suprantama, naujasis viešbučiui pastatas bus statomas sparčiu tempu, kad dabar jaučiama viešbučių stoka per ilgai neužtruktų.

— Pernai užsieniui parduota viščiukų už 904 tūkst. litų. Šiais metais numatoma parduoti kur kas daugiau. Reikiamai išvysčius paukščių ūkį, Lietuva kasmet galėtų parduoti kiaušinių už 30 mil. litų.

Dykai

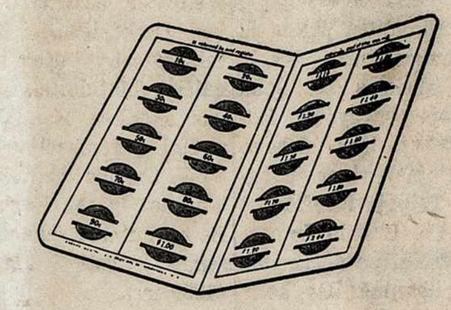

PAGELBĖTI JUMS TAUPYTI

DEŠIMTUKŲ TAUPYTOJAS yra protingas prietaisukas, kuris turi magnetišką įtaką į jūsų atliekamus dešimtukus. Jis patraukia juos iš jūsų kišeniaus — į taupomąją sąskaitą. Kada jūs įsigysite DEŠIMTUKŲ TAUPYTOJĄ, tada jūs suprasite, ką mes sakome. Telefonuok arba laišku prašyk įsigyti nuosavą. Nieko nekainuos ir nebus jokios prievolės.

The WILLIAMSBURGH THE family MUTUAL SAVINGS BANK Founded 1851

Hanson & Ashland Places - Broadway at Briggs Ave.

BROOKLYN, NEW YORK

Antanas Vaičiulaitis

Pabėgėliai

(Tęsinys)

Eiti jai buvo nelengva: jai kojos vis kliuvinėjo už smilgų, už kmynų, bet ji buvo kruopšti, toji antelė, ir išsipainiodavo iš visų kliūčių. Už jos gūrino višta kuodė, kurios širdis neramiai plakė, nes tokios didelės kelionės savo amžiuj dar ji nebuvo regėjus. Jai nuolat vaidenos, kad štai kyštels iš javų lapės snukis, kad štai suplasnos vanagas ties pačiu jos kuodu ar šeškas šoks prie gerklės. Tačiau savo baimės ji nesipasakojo nė vienam pabėgėliui, netgi nė žąsinui, kuris aukštai iškėlęs kaklą žvalgėsi viršum miežių lauko ir matė labai daug: ir ūkininko trobas, ir laukuose paliktą žagrę, ir senąją Ratiškio kumelę, kuri buvo įsibridusi į avižas. Už gagono trepleno avelė žebrė. Nuleidusi galvą, ji nieko nematė ir nieko negirdėjo, tik vis mąstė apie karalaitę, kuri mirs, ir apie peilį, kuris virtuvėj buvo galandamas, ir apie tai, kur jie atsidurs ir kur nakvynės vietą ras. Bet kiaulė žvieglė neatrodė nei susikrimtusi, nei nelaimės prislėgta. Ji žengė sau, kumpius vartaliodama, koja papilvę pasikasydama ir žemę prabėgomis parausdama: mat, jai vis knietėjo krimstelti pienės šaknelę ar sučiaukšlioti kokią kirmėlaitę. Pasiekusi pievas, ji susigundė šieno kupeta ir tarė:

— Kam toliau man kapanotis, jei čia galiu įlįsti ir pasislėpti. Ak, aš nepratus prie didelių kelionių.

Ji iš tikrųjų įlindo ir pasislėpė, bet taip negudriai, kad pasturgalinės kojos kyšojo lauke.

O kiti mūsų pabėgėliai dūlino ligi vakaro. Visi jie pailso. Kuodė ėjo nuleidus sparnus, o antelė gūžiu vis atsimušinėjo į grumstus ir kimsynus. Žąsino galva sviro į šoną, ir jis pats buvo prasidrėskęs koją ir aikčiodamas šlubavo.

Kai jau ėmė temti, toli toli jie išgirdo lyg kniaukiant kažką. Atsigręžę žiūri — ogi atbėga atlapatuoja katinas rainius, visas suširęs ir suplukęs, net putos jam varva iš snukučio. Prisivijęs nusišluostė prakaitą, padvesavo gerą valandžiukę, ligi žadą atgavo, ir taip prabilo:

— Jūs gi ir lekiat, lyg akis išdegę: nei prisišaukti, nei pavyti negali!

— Gal jau karalaitė mirė? — nusigandus paklausė avelė.

— Mirti dar nemirė, bet jeigu daktaras sakė... Na, tačiau aš ne dėl to jus giniausi...

— Tai kas atsitiko?

— Nieko neatsitiko. Tik nesakykit, kad aš jumis nesirūpinu. Štai negalėjau ištverti ir atbėgau pasižiūrėti, kaip jums sekasi.

— Mes šiaip taip kruopščiam, tik žvieglė...

— Teisybė, vos nepamiršau... Pamatė piemenukas Jurgis kiaulės kojas iš šieno bekyšant, lyg kokius šakalius, ir taip vargšę botagu sučaižė, kad ji dabar visą mėnesį styrinės rumbuota ir negalės pasitrinti nei į mietą, nei į tvarto kertę.

— Ir gerai biaurybei, — prabilo žąsinas gagonas. — Atsirado, mat, ponia kupetoje gulėti. Jei aš plunkiu tokį kelią ir dar nežinau, kur nakvosiu...

— Ir man miegas akis merkia, — skundėsi višta. — Žinote, aš nepratusi vakaroti... O jau sutemo. Tiesiog nematau, kur koją statyti! O kas ten, ar ne lapė?

— Man gi pasivaideno, lyg vilkas būtų, — nusiminė avelė.

— Na, jau krūmo nuo žvėries neatskiriat, — subarė rainius.

— Gerai tau, kai turi akis, lyg žvakes, — sušvagždėjo antis, — o aš taip ir negaliu susigrabalioti aplinkui. Op, ir vėl į griovį ko nenuvirtau...

Taip jie dar valandą kiūtino, koją už kojos vilkdami. Vienas tik rainius nenusiminė. Jis šmižinėjo po krūmus, klausėsi, ar neišgirs nelės kur cypaujant ir paukščio po eglių šakomis sapnuojant. Buliukas baltakaktis ėjo akių tiesumu, saugojo ir žąsiną ir antelę, kad į duobę neįkristų ar užsižioplinę kur nepaklystų, ir vis žvalgėsi, kur čia sustojus ir nakvynės vietą radus. Kai jau mėnulis patekėjo ir apuokai ėmė ūbauti liepose, mūsų pabėgėliai pamatė marias ir ant tų marių kranto tuščią pirtį bestovint. Jau višta pro praviras duris norėjo sėlinti į vidų, bet žąsinas ją suturėjo ir tarė:

— Pirmiau aš pro langelį pažiūrėsiu, ar viduje nėra žmogžudžių.

Ir jis tyliai priėjo prie pirties, pasižvalgė po ją kaire, pasižvalgė dešine akim ir pasakė:

— Ten visai tuščia. Eime.

Ir jis pirmas žengė į pirtį, o paskui jį nuo slenksčio griūte nugriuvo višta ir antelė — taip juodvi buvo jau nuilsusios.

Tik štai ant užlų sušiureno, kažkas sušvokštė, ir atsiliepė duslus balsas:

— O manęs taip ir nereikia klaustis. Aš čia šeiminink ė, ar jūs, meldžiamieji?

Visi mūsų keliauninkai išvydo palėpėje du žiburėliu spinksint. Kai jau avelė buvo besinešdinanti atgal, rainius nusijuokė ir šūktelėjo:

— Ar sveika tik nebūsi pelėda? Tada perdaug nesididžiuok, nes ir mano akys gali tamsoje žioruoti.

— Taip, aš esu pelėda ir, jeigu norite, galiu jums paūbauti. Tokį balsą turiu!

— Tikrai tavo nepaprasta kakarinė: ji nelaimes prišaukia. Tad bent dabar tylėtum ir parodytum, kur patogesnis kampelis čia nakvynei.

— Buliukas tegu virsta ant spalių ten prie durų, avelė gali miegoti kertėje, o višta užlėks arčiau manęs ant karčių. Žąsinui su antele gal geriau bus ten prie lango. Na, bet apsigalvokit: aš vis dėlto galėčiau savo balsą parodyti. Aš kasnakt gi koncertus keliu!

Ir nieko nelaukdama, pelėda nykiai nykiai ūktelėjo vieną kartą, ūktelėjo antrą ir paskui nutilo, pati viena gėrėdamasi savo giesme. Jos ūkimas tačiau prižadino kurapkų šeimynėlę, kuri miegojo pakrūmėje ir dabar pakirdusi atgūžino į pirtį, sustojo vidury aslos ir ėmė prašyti:

— Jeigu būsite toki geri ir sutiksit žiūrėti, mes jums pašoksim kurapkų šokį.

Šitie paukščiai tokiais meiliais balsiukais maldavo, kad visi norėjo pamatyti kurapkų šokį. Nė pati pelėda nesipriešino. Antelė, avis, katinas — visi jie sustojo ratu ir laukė pradžios. Štai senė kurapka kilstelėjo vieną koją, kilstelėjo antrą, nuleido sparnus ir sukosi aplinkui, linguodama galvą, o tuo tarpu jos mažučiukai trepsėjo vietoje ir sparnais mušė taktą. Kurapkų šokis taip patiko žąsinui ir katinui, kad jį reikėjo vis kartoti ir kartoti. Pagaliau gagonas taip įsilinksmino, kad pats išvedė senąją kurapką šokti ir stypčiojo patenkintas, snapą aukštai iškėlęs ir savo draugei ant kojų laipiodamas.

Jau galėjo būti arti vidurnakčio, kai kurapkų šeimynėlė atsisveikino ir išėjo. Kiti jau susnūdo, tik katinas ir pelėda nepajėgė bluosto sudėti. Juodu tad sutūpė lange, žiūrėjo į marias, kurios raibuliavo nuo mėnulio ir tyliai, tyliai ošė, atsimušdamos į krantą. Ir štai kada jie šitaip žvalgėsi po begalinius plotus, kur nei galo nei krašto nematyti, iš vandenų giliųjų išniro moteriškė ir ėmė artėti bangomis. Ji buvo aukšta ir šiurpi, nuo galvos ligi kojų apsigaubusi juodu rūbu ir žengė taip lėtai ir išdidžiai, kad mariose žuvys spruko juo toliau nuo jos, girioje naktinė paukštė

(Tęsinys 4 psl.)

IŠ TOLIAU IR IŠ TOLI

BALTIMORE, MD.

— Klebonas išvažiavo į Romą penktadienį sykiu su italu kunigu, kuris yra iš lietuvių senosios šv. Jono Krikštytojo bažnyčios; Edvardas Žakas bus klebono patarnautojas visur jo kelionėje. Taipgi išvažiavo į Lietuvą Fr. Bubnio žmona, kuri neseniai po operacijos parėjo iš ligoninės. Išvyko ir Kazio Laukaičio sūnus su žmona, kaipo sporto veikėjas, tik kitu laivu. Linkime visiems parsivežti linksmiausių įspūdžių iš Tėvų žemės.

— Birželio 3 d. nakties metu vėl, kitoje vietoje, sprogo bomba apie Druidhill Ave. Išardė vieno namo sieną, kitus apdraskė; vieną piktadarį policija susekė.

— Devintinių mišparai iškilmingi, bet lietuvių mažai atsilankė, būk tai per toli vaikščioti. Sekmadienį per mišparus įvyko bažnyčioje labai jauki procesija; choras per sumą gražiai giedojo, o jau mišparuose nedalyvavo.

— Birželio 16 d. įvyko mokyklos teatrėlis; vaikeliai gražiai atliko savo roles, net ir kun. J. Lietuvninkui pritaikė vaizdą, ką jis pamatys Europoj ir Lietuvoj. Klebonas išdalino dovanas vaikeliams, kurie kaip nors geriau pasižymėjo moksle.

— Pas Vl. Draiginą dabar gerai dirbama; priėmė naujų darbininkų, vis unijistų, nors dirbtuvėje unijos nėra ir siuvėjai jiems nieko nesako, bet šie kada nueina į unijos dirbtuvę, tuoj prašalina.

— Šiemet iki šiol Baltimorėje karščių dar nebuvo.

J. K.

HARRISON, N. J.

L. Vyčių 90 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko birželio 13 d. Nutarta suruošti išvažiavimą autobusu į pajūrį. Tuomi rūpinsis V. Grinevičius ir K. Dominauskas. Į apskrities suvažiavimą atstovais išrinkti Kazlauskas, Deškevičienė, Zigmuntaitė, Šulskytė, Kančius, Augaičiai, Matulaitis, Montseinas, Stankus. Kandidatais į metinį organizacijos seimą — V. Grinevičius, adv. Paulauskas ir M. Kazlauskas. Be to, nutarta sekantį vyčių seimą kviesti į Harrisoną (1939 m.).

Pažymėtina, kad mūsų kuopa su vietinės visuomenės pagalba siunčia į Lietuvos tautinę olimpiadą keturis sportininkus vyčius — A. Liutkų, P. Jankauską, V. Kemežį ir T. Zdanušį. Tai geriausi mūsų sportininkai.

Nutarta suruošti mūsų kuopos garbės nariui A. Daunorai sutiktuvių vakarą, kai jis grįš iš Lietuvos. Jam kelionė į Lietuvą labai gerai pavykusi.

Mūsų kuopa labai daug veikia ir dabar turi apie 200 narių, tik gaila, kad niekas iš mūsų nerašo į laikraščius.

Jenkė Duda.

NEWARK, N. J.

Vyčių kuopos paskutiniame susirinkime birželio 13 d. tartasi rudens šokių rengimo reikalu. Šokiai įvyks šeštadienį, spalių 1 d. šv. Jurgio salėje. Norime apie tai pranešti kitoms kuopoms, kad tą dieną nebūtų kitų pramogų.

Šiame susirinkime išrinkti atstovai į metinį seimą, kurs bus rugpiūčio 9, 10 ir 11 d. Chicagoje.

Sveikinimai mūsų sportininkų grupei, kuri apskrities sporto šventėje laimėjo trečią vietą! Mums malonu pranešti, kad mūsų kuopos narių skaičius nuolat auga. Kviečiame naujus narius!

Apskrities „soft-ball' sąjunga pradėjo žaidimus birželio 19 d. Mūsų komanda žaidė prieš Harrisono vyčius ir mūsiškiai laimėjo 5:3. Tai duoda vilčių, kad mūsų vyrai gerai laikysis ateityje.

PITTSBURGH, PA.

Lietuvių Diena

Provincijos kunigai svarstė būdus ir priemones didesnei vienybei tarp lietuvių sukurti. Nesurado reikšmingesnio įrankio, kaip tik Lietuvių Dieną padaryti tuo, kuo ji turi būti. Katalikų Federacija griebėsi už sunkaus darbo, kad pilnai ištobulintų gerus sumanymus. Prie to milžiniško darbo dedasi ir šv. Pranciškaus vienuolyno rėmėjai.

Kadangi daugybė jaunų mergaičių, norinčių katalikiško ir lietuviško auklėjimo, kreipiasi į šv. Pranciškaus vienuolyną ir negali visos būti priimtos, nes trūksta vietos, todėl sesutės yra priverstos didinti mokyklą. Tam reikalinga lėšų, tad visi Lietuvių Dienos rėmėjai suteiks tą pagalbą, nes visas pelnas skiriamas statybos fondui.

Prakilnios dvasios žmonės labai garbingai mąsto apie Liet. Dieną. Tai geriausio proga pasirodyti, kad lietuviai gražiai gyvuoja. Tai gražiausia pramoga visiems lietuviams kartu dalyvauti. Visi geri biznieriai turi čia progą sutikti savuosius ir patraukti pirkėjus. Be to, kiekvieno lietuvio širdis nori atvažiuoti į savą įstaigą, paremti ją ir tokiu būdu platinti tikėjimą ir palaikyti savo Tautą.

Kun. J. V. Skripkus.

ELIZABETH, N. J.

Pasižymėjęs lietuvis menininkas

Elizabethe lietuvių kolonija šiandien didžiuojasi jauno menininko tapytojo, Vaclovo Budrecko pasisekimais.

Dar jaunas, vos peržengęs dvidešimtuosius metus, spėjo savo srityje pasižymėti. Kai V. Budreckas baigė Grand Central School of Arts, jo mokytojai jame pastebėjo nemažus gabumus. Kai Amerikos atstovė Danijai Mrs. Ruth Bryan Owens paskelbė konkursą nupiešti originalų piešinį „meniu" bankietams, iš 100

menininkų, dalyvavusių konkurse, V. Budreckas laimėjo pagyrimą ir dovaną. Studijuojant jam toliau meną, „Financial World Magazine" suteikė jam dovaną ir stipendiją (1934 m.). Šiuo laiku jo piešiniai yra drauge su kitų piešiniais išstatyti tautinėje Amerikos kilnojamoje parodoje ir jam liko pripažinta Devoe & Raynolds Co. dovana per Jungt. Amer. Valstybių prezidento F. D. Roosevelt žmoną; taip nusprendė teisėjai. Dabartiniu laiku jis yra pakviestas keletos iliustruotų žurnalų patarėju. Jis gabus ir geras lietuvis. Priklauso prie Vyčių, parapijos choro, meno centro Orange, N. J. ir kt. Linkime jaunam menininkui ateityje geros kloties.

CHICAGO, ILL.

Ar bus chorų seimas?

Parapijose chorai yra gausingi. Juose susibūręs pats gražiausias jaunimas, turintis daug ugnies ir noro išeiti viešumon su galinga dainos jėga, bet ar leisime mes jiems? Choramas vadovauja klebonų įpareigoti vargonininkai. Nuo jų priklauso visa chorų veikla. Jei vedėjas yra nuoširdus, mylintis gerą muziką ir patrijotas, tai jo ir choras toks. Ten bažnyčioje išgirsi gražų giedojimą, salėje kultūringas, patrijotines dainas.

Ar visi parapijose chorvedžiai yra pilni idėjos, tėvynės meilės ir dainos skleidėjai? Rašančiam vargonininkų veidas ir padėtis yra gerai žinoma. Nepaslaptis, kad lietuvių parapijose yra kataučių, kuriems lietuviška giesmė, daina — svetimas rūbas. Jis naudą turi tik sau lietuviškoj įstaigoj. Kiti, čia gimę vargonininkai (ne visi) gyvena tokia dvasia, kad lietuvybė Amerikoje išliksianti tik 5 — 10 metų, ne ilgiau. Patys mažai pažįsta lietuvių kalbą, bruka chorui visokį džiazą, tepdami lietuviškus veidus juoda spalva, o lietuviškų dainų moko chorą tik priverstinai. Dar kitur vargonininkauja mergaitės, fabriko darbininkės arba namų šeimos moterys. Jos mažai laiko turi ne tik chorui, bet ir sau pastudijuoti tautines dainas ir bažnytinę muziką. Taipgi yra vargonininkų, mėgstančių darbuotis toje profesijoje ir gabumų turinčių, bet gyvenimo sąlygos verčia juos atliekamu laiku eiti uždarbiauti iš šalies, nes alga maža, o šeimą reikia užlaikyti.

Jei nebūtų atvažiavę geri tėvynainiai kunigai, idėjos pilni vargonininkai, kompozitoriai, neturėtume šiandie tokių gražių lietuviškų bažnyčių, mokyklų ir savo organizacijų. Jų nuopelnas, kad jie kvietė mus į vienybę, organizavo draugijas, statė bažnyčias ir steigė mokyklas. Tad bepigu mums šiandien dainuoti „Piauti linksma, piauti gera". O ką darysime nupiovę, žemės nepurenę, nesėję? Ar ne laikas jau ir jauniems vadams pagalvoti, mažiau žiūrėti į apčiuopiamą dolerį, o persiimti pirmtakūnų tėvynės meilės dvasia, su jauna energija dirbti daugiaus Bažnyčios garbei, Tautos naudai!

Dabar, kai chorai lietuviškoje dvasioje organizuojasi į Chorų Sąjungą, padėkime jiems, dalyvaudami patys ir atstovus atsiųsdami į pirmąjį jų seimą. Lai Chorų Sąjunga susilaukia 100 chorų, 7,000 narių! Tuomet bendrai ir galingai užtrauksime „O dirvos koks tas plotas, net nei galo nesimato". Po darbo bus mums saldi ir gardi lietuviška duonelė valgyti.

N. Kūlys.

P. S. Chicagoj liepos 10 d. Sunset Park prasidės Seimo Dainų Šventė ir kitos iškilmės per tris dienas. Laukiame atstovų iš visos Amerikos.

N. K.

NUOLATINIS, GREITAS SUSISIEKIMAS

Tarp New Yorko ir Klaipėdos, Per Gothenburgą

Kelionė prasideda ir baigiasi Švedų Amerikos Linijos laivais. Nuo Švedijos, vyksta iš Stockholmo ar Kalmaro moderniškuoju S. S. „Marieholm".

Nereik švedų vizos keleiviams į Lietuvą per Švediją
Laivų išplaukimai iš New Yorko:

DROTTNINGHOLM: Liepos 14, Rugpiūčio 8
GRIPSHOLM: — — — Liepos 22, Rugsėjo 7
KUNGSHOLM: — — Rugpiūčio 18, Rugsėjo 14

Platesnių žinių ir laivakorčių kreipkitės į vietinį laivakorčių agentą, arba

SWEDISH AMERICAN LINE

636 Fifth Ave., Rockefeller Center, New York, N. Y.

DAUGIAUSIA AUKSO AMERIKOJE

Šiuo metu pasaulio aukso fondas siekia 13 milijardų dolerių. Iš to skaičiaus Prancūzija turi apie 2 milijardus aukso dolerių, Anglija — 1½ milijardo, Šveicarija — 400 milijonų, Belgija — 380 milijonų, Olandija — 350 milijonų, Švedija — 142 milijonus ir Vokietija 33 milijonus. Visos kitos valstybės turi žymiai mažiau už Vokietiją — vos kelis ar keliolika milijonų aukso dolerių. Kiek turi aukso Sovietų Rusija — niekas nežino. Manoma, kad apie 800 milijonų dolerių sumai. Mat, ji nemaža aukso iškasa Sibire, Urale ir kitose vietose.

Ligi pereitų metų pavasario Ispanija aukso turėjo žymiai daugiau, negu kitos Europos valstybės, išskiriant Angliją ir Prancūziją. Per karą Ispanija gerokai pasipelnė, ir 1936 m. pradžioje ji turėjo aukso už 425 milijonus dolerių; vadinasi, 13 kartų daugiau, negu Vokietija. Bet prasidėjus pilietiniam karui, Ispanijos auksas pradėjo greitai tirpti. Tris ketvirtadalius viso auksо pasigrobė „lojalistai", o likučiai atiteko nacionalistams. Dabar ir vieni ir kiti už tą auksą perka ginklus ir amuniciją, samdo svetimšalius karius. Todėl, manoma, kad greitai Ispanijoj aukso neliks nė trupinio — karas suės visą.

Bet visų Europos valstybių turimą auksą palyginus su Amerikos turimu auksu, Europoje yra tik trupiniai. Jungtinės Amerikos Valstybės šiuo metu turi aukso už 8 milijardus dolerių. Didesnė jo dalis paslėpta kalnuose įrengtose slėptuvėse. Dalį laiko bankų rūsyse. O Europos valstybės, norėdamos stipriau apsiginkluoti, perka įvairius metalus ir kitokius gaminius. Už tai siūlo Amerikai dar daugiau aukso. Neseniai Londone Sovietų Rusija pasiūlė aukso už 200 milijonų dolerių, bet Amerika atsisakė jį pirkti. Bet vistiek auksas iš Europos vis plaukia į Ameriką.

— Pašvitinyje atidarytas paminklas Aleksandrui Vainauskui, pirmam žuvusiam partizanui; Vainauskas žuvo kovoje prieš bolševikus 1919 m. sausio 16 d.

(Tęsinys iš 3 psl.)

nusčiuvo tralenus ir žvejo vaikas toli ten sodžiuje liovėsi gražiąją karalaitę sapnavęs. Jinai išlipo ant kranto ir lygiai tokia pat tyli ir nemaloni slinko prie pirties, prasismelkė tiesiog pro sieną ir, pasklendusi ore, atsisėdo ant užlų, toje pat vietoje, kur pelėda pirmiau buvo ūbavusi. Jinai sėdėjo ten ilgai ir klausėsi, kaip miega paukščiai ir žvėrys. Paskui tolimu balsu ji ėmė pati sau viena kalbėti:

— Miegate, vaikai, ir nežinote, kad iš marių gelmenų aš pakilau ir einu savo naikinimo atlikti. Aš nužudysiu ir žvejo vaiką, ir tą mergaitę, iš kurios tėviškės jūs pabėgot. Visus, visus aš paguldysiu į mirties patalą...

Jinai kalbėjo viena sau, iš lėto sūpavo nuleistas kojas ir pagaliau taip ji pradėjo guodžiotis:

— Oi, liūdna man pasaulyje. Esu aš našlaitėlė be draugo ir be meilės. Uhu, tai liūdna man vienai... Tad nueisiu ir numarinsiu ten mergaitę...

Ji nutilo ir įsiklausė.

— Ką girdžiu aš ten žemai? — po valandėlės atsiliepė ji.

Išsitraukusi iš po rūbų savo dalgį, jį pakabino šalia savęs ant karties ir pasilenkė stebėdama pirties grindis. Nesulaukus atsakymo, ji vėl prabilo:

— Ką girdžiu aš ten žemai?

— Tai aš, avelė žebrė, — šliurpsėdamas iš apačios atsakė balsas.

— Ir ko tu raudi, avele žebre? — teiravosi juodoji senė nuo užlų.

— Kaip man neverkti, kaip man neraudoti, jeigu tu, baisioji močia, eini mano karalaitės nužudyti.

— Visi gi pasaulyje miršta — vienas šiandien, kitas — rytoj.

— Bet vistiek man gaila. Ar tu negalėtum palaukti...

— Ne, aš negaliu laukti ir savo sprendimo keisti.

Dabar visi jie, ir antelė, ir žąsinas, ir baltakaktis, atsigavo iš baimės ir prašė, maldavo senę, kad ji per jūres marias eitų į nežinomą kraštą, visai išnyktų žmonėms iš akių. Tačiau ji nesutiko ir pasakojo, kur keliausianti ir kurioms motinoms kūdikius atimsianti ir kurias žmonas be vyrų paliksianti. Ir ji taip žavėjosi šitų žudynių vaizdu, jog nė nepastebėjo, kaip katinas rainius užsliuokė prie jos dalgio ir, jį stuktelėjęs, nustūmė žemyn. Čerkštelėjęs nukrito dalgis ant grindų, prie pat buliuko. Tačiau ir juodoji senė greitai puolė nuo užlų ir norėjo stverti savo ginklą. Čia ją sulaikė baltakaktis ir tarė:

— Dabar neliesk prie manęs — dalgio tau neduosiu tol, kol neprižadėsi, kad paliksi ramybėje ir mūsų mergaitę, ir žvejo vaiką, ir visus tuos žmones, kuriuos čia minėjai.

Bet ji atsakė:

— Aš nieko nežadėsiu ir atsiimsiu tai, kas mano.

Čia atsiliepė iš lango pelėda:

— Oho, močia, dabar nesmarkauk! Lyg aš nežinau, kad be dalgio tu esi menka — ir uodui sparno išsukti nepajėgtum. Ir tokia, mat, ji dar su baltakakčiu bandys kautis!

— Taip, — niūriai prabilo ji, — tu esi nakties paukštis ir žinai visas mano paslaptis. Aš esu bejėgė ir turiu sutikti su jūsų prašymais. Nei šiandien, nei rytoj, nei po metų aš nieko čia nežudysiu.

Tada ji prisiekė, kad teisingai laikysis savo žodžio, ir, gavusi dalgį, lėtai lėtai nuėjo į marias. Ir kai ji išnyko vidur didžiųjų vandenų, giriose sučiulbo paukščiai, pakilo žvėrių linksmi balsai, ir rytuose patekėjo saulė.

Mūsų keliauninkai paliko pirtį ir, atsisveikinę su pelėda, kuri lindo ko giliau į kamputį nuo besiveržiančių spindulių, linksmi ir rykaudami grįžo namo. Žąsinas gagonas girksėjo visą kelią ir mėgino susibičiuliauti su gerve, kuri braidė po pelkes. Antelė kvaksė tik šnekučiavosi, tik plepėjo su višta, kurios kuodas griūte griuvo ant akių, o žebrė atrodė tikra vėjavaikė: ji iš džiaugsmo dūsavo, šokinėjo ir mėgino muštis su kampelninko Juozo ožka, kuri jai užkalė ant kaktos guzą, didumo sulig kumščia.

Kai visas jų būrys sugarmėjo į kiemą, iš džiaugsmo net apstulbo: stovėjo ten prie svirties toji mergaitė gyva ir sveika ir dainuodama lesino paukščius. Ir visiems buvo taip gera ir linksma, kad nuo triukšmo net stogai kilnojosi. Tik viena kiaulė žvieglė niekam nesirodė į akis ir, į šiaudus įsiknisus, gydėsi savo žaizdas ir visą laiką plūdo piemenuką Jurgutį.

(Pabaiga)
(Iš ŽIDINIO)

RUPŪŽIŲ TURGUS

Paryžiaus priemiestyje yra turgus, kuriame pardavinėjamos ir perkamos tik rupūžės. Šitų negražių padarėlių ypač daug parduodama pavasarį. Paryžiaus ir tolimesnių apylinkių ūkininkai į tą turgavietę pristato tūkstančius rupūžių. Pirkėjai yra vienos bendrovės agentai. Jie rupūžes perka tik gyvas, o paskui siunčia į Angliją, kur parduoda daržų ir sodų savininkams. O šie jas mielai perka dėl to, kad jos labai stropiai naikina įvairius daržų ir sodų kenkėjus.

Prancūzijos rupūžes anglai noriai perka, nes jos yra stambesnės, negu kitų kraštų, ir žymiai rajesnės, o tokios daugiau sunaikina kenkėjų. Paryžiuje už vieną rupūžę mokama po 3 c., bet atvežtos į Angliją jos jau pardavinėjamos po 6 c., nes kaštuoja pervežimas, o agentams taip pat reikia uždirbti. Tuo būdu iš Paryžiaus kasmet išvežama į Angliją apie 40,000 rupūžių. Jei atsirastų pirkėjų, tai ir Lietuva galėtų parduoti šitų gyvūnų nemažą skaičių.

NATIONAL DEMONSTRATION MONTH

H. FRIEDMAN MUSIC SHOP

SEE FRIGIDAIRE FIRST...AND SAVE with new Silent METER-MISER

CAUTION: *Don't Risk a "Buy" You'll Regret!* With Frigidaire's low prices, it is so unnecessary to take chances on so-called "bargains" that may save pennies in some ways, only to waste dollars through "hidden extravagances." Come in. See PROOF of Frigidaire's sensational savings in *every way* there is to save—on current—food—ice—upkeep!

SAVE ALL 4 WAYS... or you may not save at all!

ONLY FRIGIDAIRE GIVES YOU THESE UP-TO-THE-MINUTE 1938 ADVANTAGES!

NEW SILENT METER-MISER
Slashes current cost deeper than ever before! Simplest refrigerating mechanism ever built!

PRICES AS LOW AS $119.50
EASY TERMS

"Double-Easy" QUICKUBE TRAYS
Only one lever to lift and out come cubes! No melting waste—you save 20% more ice!

NEW ALL-PURPOSE COLD STORAGE TRAY
—keeps meats safer, longer. Stores 100% more extra ice-cubes!

NEW MOISTURE-SEAL HYDRATORS
—keep more fruits, vegetables, garden-fresh days longer!

- FOOD-SAFETY INDICATOR ON THE DOOR
- THERMO-SEALED ALL-STEEL CABINET
- F-114 LOW PRESSURE REFRIGERANT
- MADE ONLY BY GENERAL MOTORS

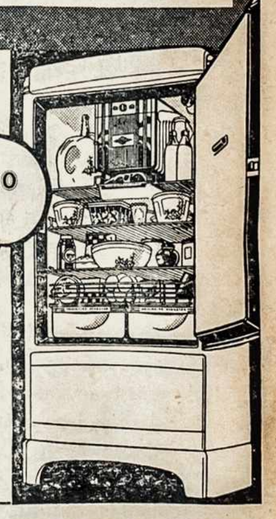

H. FRIEDMAN MUSIC SHOP

"COOPERATING WITH BROOKLYN EDISON COMPANY, INC." Approved APPLIANCE DEALER

433 GRAHAM AVE., BROOKLYN, N. Y.

Tel. EV. 8-4798

Trejos Primicijos

Praeitą sekmadienį, birželio 19 d., Brooklyno ir Maspetho lietuviai katalikai buvo liudininkais trejų primicijų. Trys nauji kunigai atnašavo savo pirmąsias iškilmingas mišias Apreiškimo, Angelų Karalienės ir V. J. Atsimainymo par. bažnyčiose. Kadangi tą pačią dieną minėta ir Dievo Kūno šventė, tad šios iškilmės dar buvo reikšmingesnės.

Primicijantas kun. Vaclovas Masiulis išeina iš Apreiškimo par. klebonijos į bažnyčią iškilmingoms mišioms. Šalia kun. Masiulio kun. J. Kartavičius, o priešaky — kleb. kun. N. Pakalnis.

Apreiškimo par. bažnyčioje pirmas mišias laikė kun. Vaclovas Masiulis. Į bažnyčią jį atlydėjo gražiai apsirengę berniukai ir mergaitės, benas. Mišiose jam tarnavo kleb. kun. N. Pakalnis, kun. A. Pinkus ir kun. J. Kartavičius. Netoli altoriaus, paruoštose klaupyklose, klūpojo primicijanto tėveliai, Elzbieta ir Atnanas Masiuliai, kurie tą dieną minėjo savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktuves. Jiems sūnus kunigas suteikė ypatingą vedybinį palaiminimą. Pamokslą sakė pats klebonas, kun. N. Pakalnis, kuris primicijantą gerai pažįsta dar iš tų laikų, kai šis lankė Apreiškimo par. mokyklą. Po mišių primicijantas suteikė visiems bažnyčioje buvusiems savo kunigišką palaiminimą.

Po pamaldų parapijos salėje įvyko iškilmingi pietūs, į kuriuos atsilankė apie 400 asmenų. Programai vadovavo kun. N. Pakalnis. Sveikinimo kalbas pasakė kunigai Paulonis, Pinkus, Kartavičius ir Petrauskas, artima giminaitė Pranienė, Vanagas, J. Jankienė, J. B. Laučka, vyčių 41 kp. pirm. Kazlauskas, W. Sinclair. Labai įdomią dainų programą pildė par. choro grupė, vad. muz. Jankui ir solistai. Atskirai solo dainavo M. Stagniūnaitė, S. Kazlauskaitė (primicijanto giminaitė), K. Hoffmanas, o A. Maslauskaitė su Dragūnaite sudainavo duetą. Choristų grupė pasirodė bendrai ir atskiromis.

Padėkos žodžius pareiškė primicijanto tėveliai ir patsmis vyrų ir merginų grupėkun. Masiulis. Visiems buvo malonu klausytis kun. Masiulio taisyklingos lietuvių kalbos, kurioje jis pasirodė geru žinovu; visus žavėjo jo meilė ir pagarba savo tėveliams.

Angelų Karalienės par. bažnyčioje primicijas laikė kun. Vincas Vaškas. Jis atlydėtas į bažnyčią gražioje procesijoje. Jam mišiose patarnavo kleb. kun. J. Aleksiūnas, kun. Charles Hart ir kun. Br. Kruzas. Pamokslą sakė Elizabetho kleb. kun. J. Simonaitis. Per mišias giedojo par. choras, vad. muz. Dulkei. Po pamaldų par. salėje įvyko primicijantui pagerbti pietūs, kurių programai vadovavo kun. J. Laurynaitis. Sveikinimo kalbas pasakė kun. Aleksiūnas, kun. Simonaitis, kun. Paulonis, kun. Petrauskas, kun. Kruzas, Mikalskis, J. Vaškas ir kiti. Dainavo par. choras, o solo pasirodė muz. Dulkė, Kizienė, Lašaitė ir Mažeika. Pokylis praėjo labai smagioje nuotaikoje ir tęsėsi ilgai.

Maspetho par. bažnyčioje pirmas mišias laikė kun. Juozas Varnaitis. Jam patarnavo kunigai Lekešis, Petrauskas ir Godūnas. Pamokslą pasakė kun. Lekešis. Per mišias giedojo par. choras, vad. muz. Visminui. Po pamaldų primicijantas suteikė savo palaiminimą, o po to įvyko užkandžiai par. salėje. Vakare Elks salėje, Elmhurste, įvyko iškilminga vakarienė, kurios programos vedėju buvo kun. J. Aleksiūnas. Čia sveikinimo kalbas pasakė kunigai Paulonis, Lekešis, Šeštokas, Laurynaitis, Kartavičius, Godūnas, keli kitataučiai kunigai, Amerikos redaktorius ir kiti. Visiems padėkos žodį pareiškė, ypač savo motinai ir sesutei, primicijantas kun. J. Varnaitis. Jis parodė gražų lietuvių kalbos žinojimą. Kadangi atsilankė ir daug kitataučių jo draugų, tai kun. Varnaitis kalbėjo ir angliškai, bet pirmiausia kalbėjo lietuviškai, pažymėdamas, kad jis duoda pirmenybę savo prigimtai kalbai.

Taigi, mūsų apylinkė susilaukė keturių naujų kunigų. Kunigai Kruzas, Masiulis ir Vaškas priklauso Brooklyno vyskupijai, o kun. Varnaitis — Denver, Colorado. Šią savaitę jie laukia paskyrimų. Kun. Varnaitis apylinkėje prabus iki liepos 10 d.; liepos 2 — 3 d.d. jis dalyvaus Stud. ir Profesionalų sąjungos seime, Marianapolio kolegijoje; jis yra tos sąjungos vicepirmininkas.

JAUNIMO DĖMESIUI

Šiemet Lietuvių Dienoje, be paprastų įdomybių, bus dar kas tokio naujo, ko Lietuvių Dienos dalyviai nuo seniai pageidavo ir kas turėjo būti įvesta.

Taigi, tėmykite. Lietuvių Dienoje, liepos 3 d., Klasčiaus Clinton parke, Maspethe, bus renkami — balsuojami tos dienos **Kunigaikštis** ir **Kunigaikštytė.** Jau prieš kelias savaites kai kurie kandidatai ir kandidatės gavo kiek balsų pradžiai. Čia yra gera proga kiekvienam jaunuoliui ir jaunuolei pasidarbuoti ir pagarsinti savo ištikimą draugę ir draugą. Taigi, jaunuomenė nesnauskite, bet jau pradėkite darbuotis. Visais balsų informacijų reikalais kreipkitės į Lietuvių Dienos Komitetą, 423 Grand Street, Brooklyn.

Jaunime, į darbą!

PAGERBTUVĖS

Praeitą šeštadienį p. Dumblių namuose, 19 Chestnut St., Brooklyne, įvyko p.p. Žerolių ir Sniečkų pagerbtuvių puota jų vedybinio gyvenimo 15 metų sukakties proga. Šią puotą savo dukrelėms surengė p. A. Okienė, pagelbstint p. K. Dumblienei, V. Kirvelienei ir M. Butauskienei. Susirinko per 70 svečių, kurių tarpe buvo net iš Connecticut ir New Jersey valst., daugumoje giminės ir artimi draugai. Susirinkę sukaktuvninkams darė tikrą staigmeną. Čia išreikšta daug draugiškų p. Žeroliams ir Sniečkams linkėjimų ir suteikta gražių dovanėlių.

Dalyviai, linksmai laiką praleidę, dėkojo šeimininkėms už vaišes, o sukaktuvninkams linkėjo ilgiausių metų.

PASKUTINIS PRIMINIMAS

Sekmadienį, birželio 26 d., SLRKA 135 kuopa rengia savo išvažiavimą į Forest parką (gr. 2 ir 3). Rengėjai kviečia visus tą dieną atsilankyti į šią pramogą, kuri žada įvairių malonumų.

NEDARBO APDRAUDOS PAGALBA

New Yorko valstybės nedarbo apdraudos fondas nuo šių metų pradžios iki šiol jau išmokėjo 41 mil. 509 tūkst. dolerių, kuriuos gavo 600 tūkst. asmenų. Darbo departamentas per tą laiką gavo per 120 tūkstančių skundų, kuriuose reikšta nepasitenkinimo dėl apdraudos fondo veiklos; daugumoje skundai buvo pripažinti teisėtais ir pagrįstais.

LAIMĖJO STIPENDIJĄ

Birželio 27 d. Albertas Čižauskas baigs Bishop Loughlin Memorial High School. Jis baigia šią mokyklą ypatingu pasižymėjimu. Be to, laimėjo Kolumbo Vyčių skirtą stipendiją ir nuo rudens lankys Manhattan College.

Alb. Čižauskas pradinį mokslą baigė Apreiškimo par. mokykloje. Pernai jis laimėjo Brooklyn Tablet savaitraščio dovaną. Jo tėveliai yra Amerikos skaitytojai. Linkime jam ir toliau sėkmingai mokytis.

TYSLIAVA SIEKIA KITOS VIETOS?

Kitą savaitę Scrantone įvyks SLA seimas. Kadangi centro valdyba jau išrinkta visuotiniu balsavimu, tad seime bus kova tik dėl Tėvynės redaktoriaus vietos.

Socialistų ir komunistams pritariančių blokas, numatoma, stengsis dabartinį redaktorių Vitaitį pakeisti kitu asmenimi. Jau praeitame seime jų grupė mėgino Vitaitį iškrapštyti, bet jiems nepasisekė. Dėl redaktoriaus kandidatūros yra įvairių spėliojimų.

Eina gandai, kad tos vietos siekti pasiryžęs Vienybės redaktorius Tysliava. Jis neva leidžiąs gandus, kad socialistų kandidatu būsiąs Naujienų redakcijos narys Vaivada, bet tikrovėje esą visai kitaip — Tysliava pats norįs Vitaičio vietos, nors rinkiminėje kovoje Tysliava tiesęs ranką Vitaičiui. Kad ir ne dienraštis Tėvynė, bet saugi vieta finansiniu atžvilgiu, savaitinis atlyginimas visada užtikrintas, o tai Tysliavai labai svarbu. Važinėdamas po Pittsburghą ir Chicagą, Tysliava, sakoma, gavęs užtikrintą paramą iš sandariečių; savo ideologija — jei ją jis turi — jis esąs labai artimas socialistams, tad ir iš jų gali tikėtis paramos, nežiūrint, kad nelabai seniai jis svaidėsi gan stipriais žodžiais Grigaičio ir kitų socialistų adresu.

Šiltam ore
šaltas lietuviškas Maisto kumpis su agurku

REctor 2-2786 Liet.-Amer.
157 Chambers St., New York. Imp. & Eksp. B-vė

Verta atsiminti ir tai, kad pats Tysliava neseniai gyrėsi, kad prieš dvejis metus pats Grigaitis jam siūlė Tėvynės redaktoriaus vietą.

Kūmas.

AR BUS ATSTOVAS?

Scrantone įvyksianti vadinama tautinė konferencija bandysianti sujungti vienybininkus, buv. vienybininkus, dirvininkus ir sandariečius. Brooklyno tautininkų klubas atstovu išrinko Vienybės redaktoriaus pagelbininką Petrą Jurgėlą ir paskyrė kelionei 10 dol., už kuriuos jis savo automobilium turėtų nuvežti dar kokius tris asmenis. Bet vargu ar atstovas vyks; mat, P. Jurgėlos automobiliui sugedę stabdžiai (brakes), kurių pataisymas kaštuosiąs 12 dol. Atstovas prašąs duoti nors 20 dol., o klubas vargiai duosiąs. Ot, taip ir nežinoma, ar klubas bus atstovaujamas.

Tavoršėius.

BIZNIERIŲ DĖMESIUI

Lietuvių biznierių susirinkime, įvykusiame birželio 16 d. L.A.P. klubo patalpoj, Brooklyne, išrinktoji komisija šiuomi skelbia, kad turi paruošusi Lietuvių Biznierių organizacijai veikimo planą patiekti sekančiame susirinkime, kuris įvyks pirmadienį, birželio 27 d. Lietuvių Amer. Piliečių klubo salėje, 280 Union Ave., Brooklyne, 8 val. vakare.

Šis susirinkimas bus labai svarbus, įdomus ir naudingas kiekvienam lietuviui biznieriui, nes šiame susirinkime reikės priimti organizacijai pagrindus ir veikimo planus. Visi Didžiojo New Yorko lietuviai biznieriai yra kviečiami būtinai dalyvauti šiame nepaprastai svarbiam susirinkime.

Radijo programos

Lietuvių biznierių organizacijos lietuviškos radijo programos yra numatytos pradėti ketvirtadienį, birželio 30 d. 8 val. vakare, iš WWRL stoties (1500 kc.), Woodside, L. I. Malonėkite apie tai kitiems pranešti ir nepamirškite pasiklausyti naujos lietuviškos radijo programos. **Komisija.**

DARBŠTŪS CHORAI

Nors vasaros oras ir smarkiai vilioja visai atsiduoti maloniam poilsiui ir gundančiam tinginiavimui, tačiau mūsų parapijų chorai ištvermingai ruošiasi artėjančiai Lietuvių Dienai. Kaip jau skelbta ir skelbiama, dainų programoje dalyvaus visi keturi vietiniai chorai. Kiekvienas jų pasirodys su savo atskira programa.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

DEVINTOJI METINĖ

LIETUVIŲ DIENA

SEKMADIENĮ, LIEPOS - JULY 3, 1938

Klasčiaus Clinton Parke,

BETTS ir MASPETH AVES., MASPETH, L. I., N. Y.

Parkas atdaras 12 val. Šokiai nuo 3 val. p. p.

Dainų programa 4:30 val. p. p., kurioje dalyvauja Angelų Karalienės, Apreiškimo, šv. Jurgio ir Maspetho parapijų chorai

Lietuvių Dienos Kunigaikščio ir Kunigaikštytės rinkimai

Žaidimai = Laimėjimai = Juokingas Sportas

Gros Jono Navicko Nakties Pelėdų Orkestras

Įžanga į parką 40 centų

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balzamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Telefonas: STagg 2-4409
ALEKS. RADZEVIČIUS IR SŪNUS
Garboriai - Balsamuotojai
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
(Prieš pat Apreiškimo bažnyčią)
Duodu automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokiems pasivažinėjimams.

EVergreen 8-9770
JOSEPH GARSZVA
Graborius ir Balsamuotojas
231 Bedford Av. B'klyn, N.Y.

Phone STagg 2-0783
Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
Laisniuotas Graborius ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
337 Union Av., Brooklyn, N.Y.
Namas tas pats, tiktai miesto patvarkymu pamainytas numeris buvusio 107 Union Avenue.

STagg 2-5043 Notary Public
M. P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Graborius ir Balsamuotojas
660 Grand St. Brooklyn, N.Y.

Tel. STagg 2-7177
ALFRED J. WENTZ
(VENCIUS)
ADVOKATAS
219 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.
(Williamsburgh Bridge Plaza)

Angelų Karalienės Parapijos JUBILIEJINIS

LAIVU IŠVAŽIAVIMAS

šį sekmadienį, Birželio 26 d.

Naugatuck laivas išeis iš Metropolitan Ave. prieplaukos 10 val. ryto

ŠOKIAI — UŽKANDŽIAI — ĮVAIRUMAI BILIETAS Į ABI PUSES $1.25, VAIKAMS 75 c.

PRALEISK DIENĄ GRAŽIAME MEDŽIŲ PAVĖSYJE

Visi ruoškitės į šį didžiulį laivu išvažiavimą, nes tai bus vienas iš prašmatniausių. Laivas **Naugatuck** yra moderniai įrengtas, su visais patogumais, užtad važiavimas tikrai bus malonus. Išvažiavimo vieta irgi labai puiki. Hook Mountain apylinkės gražios, vaizdai puikūs, taigi ekskursijos dalyviams bus malonu, užmiršus surūkusį miestą, jo triukšmą ir kasdienę aplinkumą, pasidžiaugti, pakvėpuoti tyru gaivinančiu oru.

Paruošta speciali sporto programa, būtent: Angelų Karalienės baseball komanda žais su rinktine lenkų komanda. Soft-ball komanda žais su Maspetho Vyčių komanda. Bus ir daugiau pamarginimų.

Įsigykite Tikietus Šiadien.

Tikietų galima gauti klebonijoje, pas parapijos veikėjus ir Amerikos administracijoje.

Pasiruošimai Lietuvių Dienai

Praeitą penktadienį Amerikos redakcijos įstaigoje įvyko Lietuvių Dienos Komiteto paskutinis susirinkimas, kuriame numatyta L. Dienos tvarka, pasiskirstyta darbais bei pareigomis. Susirinkime dalyvavo beveik visi nariai. Visų narių nuotaika gera, todėl tikimasi sėkmingo darbo.

Įvairiems Lietuvių Dienos darbams ir skyriams vadovaus šie Komiteto nariai: V. Daubaras — prie bilietų kasos; P. Montvila, V. Žemantauskas, S. Pusvaškis ir K. Baltrušaitis — prie bilietų priėmimo ir vartų priežiūros; J. Mykolaitis — parko tvarkai palaikyti vyr. prižiūrėtojas; ženkleliams pagaminti — M. Brangaitienė; A. Pažereckienė — ženkleliams platinti; Šertvytienė, Paulauskienė ir Šimkienė — saldainių prekybai; Pr. Ražickienė — laimėjimo knygučių platinimo priežiūrai; laimėjimo knygutėms priimti ir laimėjimui pravesti — K. Krušinskas, M. Brangaitienė, O. Stagniūnienė ir S. Subatienė; Kunigaikščio ir Kunigaikštytės rinkimų balsams užrašinėti — J. Tumasonis; komiško sporto vedėjas — Vyt. Žalnieraitis; salės vidaus ir parko prižiūrėtojas — A. Spaičys; Lietuvių Dienos reikalų vedėju yra Amerikos administratorius D. J. Averka; komiteto sekretorė — El. Matulionytė.

Parkas bus atdaras nuo 12 val. Jono Navicko Nakties Pelėdų orkestras pradės groti 3 val. popiet. Visus dalyvius smagiai linksmins Angelų Karalienės ir Apreiškimo parapijų berniukų benai. 4:30 val. popiet prasidės dainų programa. Dainuos Apreiškimo, Angelų Karalienės, šv. Jurgio ir Atsimainymo parapijų chorai, vadovaujant muzikams Jankui, Dulkei, Brundzai ir Visminui.

Jauniesiems Lietuvių Dienos dalyviams bus įdomaus komiško sporto programa, kurios laimėtojams teks paskirtos dovanos. Apskritai, jaunimui neteks nuobodžiauti, nes orkestras pasiryžęs be jokios pertraukos groti šokiams. Vyresnieji irgi turės ko veikti. Žodžiu, Lietuvių Diena bus smagiausia pramoga visiems apylinkės lietuviams. Dabar tenka tik palinkėti visiems AMERIKOS bičiuliams laimingai sulaukti liepos trečios ir tada traukti į Klasčiaus parką, į Maspethą.

Taigi, visi prašomi atsiminti, kad Lietuvių Diena įvyks liepos 3-d., sekmadienį.

IŠ ANGELŲ KARALIENĖS PARAPIJOS

Ekskursija

Angelų Karalienės parapijos ekskursijon rengiasi visi parapijiečiai. Argi neverta rengtis ir joje dalyvauti? Štai jau sueina 50 metų parapijos gyvavimo, tad tame jubiliejiniame išvažiavime nedalyvauti, tai pasirodyti, kad nerūpi Amerikos lietuvių ateitis, nerūpi parapijos brangi šventė.

Taigi, nė vienas parapijietis neturėtų likti namie, nes kaip gi jis gali pasisakyti, kad jis minėjo savo parapijos jubiliejų, o jos parengimuose nedalyvavo. Nedalyvavęs tokiame svarbiame parengime, jausies nešventęs parapijos šventės.

Taigi, visi į išvažiavimą!

Birželio 19 d. mūsų bažnyčioje prie pirmos Komunijos priėjo 15 vaikučių; juos visus buvo gražiai paruošusios seserys pranciškonės. Visi jie atėjo į bažnyčią gražioje procesijoje; pamokslą, ypatingai pritaikintą tai iškilmei, pasakė kun. Kruzas. Visos iškilmės buvo jaudinantis momentas.

Mūsų bažnyčioje sutuokti birželio 18 d. Albertas Jankus su Emilija Nemekšaite ir Edvardas Bučinskas su Emilija Citavičiūte; birželio 19 d. sutuokti Jonas Sutkaitis ir Eugenija Žeromskaitė — Vitkiūtė.

MASPETHO ŽINUTĖS

— Birželio 25 d. apsives Frederick Laudenback su Vanda Talutyte ir Walter Casper su Anna Carlson. Birželio 26 d. apsives Frederick Sidmack su Mary Hellrigel. Liepos 3 d. apsives Albert Minsky su Virginia May ir Edvardas Stehle su Anele Skujyte.

—Birželio mėnesį pakrikštyti: Adelės ir Herberto Drostų dukrelė Joyse ir Marijonos ir Petro Povilaičių sūnus Edvardas.

— Šį mėnesį iš mūsų bažnyčios palaidoti Juozas Ciurpinskas ir Veronika Šimanskienė.

— Pažymėtina, kad šį mėnesį atlikti parapijoje šie gražūs darbai: Sekminių balius sėkmingas; šv. Antano novena visuomet atmintina; bažnyčios ir sanktuarijos grindys išdažytos; metine laivu ekskursija visi šį sekmadienį išvažiuoja...

— Liepos mėnesiui, žiūrint pro vasarinius žiūronus, pramatomas ramus poilsis, tačiau mūsų parapijiečiai pasiryžę visomis jėgomis paremti mūsų apylinkės Lietuvių Dieną, kuri bus kitą sekmadienį, liepos 3 d., Klasčiaus parke.

MIRĖ

Savo tėvelių namuose birželio 18 d. mirė Veronika Šimanskienė — Valukevičiūtė, gyv. 61-47 — 56 Dr., Maspethe. Paliko dideliame nuliūdime savo vyrą Aleksandrą, 9 mėnesių dukrelę Dolores, tėvelius, seseris ir brolius. Palaidota iš par. bažnyčios birželio 22 d. į Kalvarijos kapines.

Laidotuvėse patarnavo grab. A. J. Valantiejus.

BAIGIA MOKYKLAS

Šv. Aloyzo par. mokyklą baigė Emilija Ražickaitė; tą pačią mokyklą anksčiau baigė ir kiti maspethiečių Ražickų vaikai — sūnus Antanas ir duktė Pranciška, kuri dabar mokosi pas seseris domininkones.

Newtown High School šią savaitę baigia Jonas Valantiejus (bendrą kursą) ir Pranutė Račelytė (komercinį skyrių). Junior High School P. S. 73 baigė Elena Galčiūtė, Lilija Milčiūtė ir J. Šidlauskaitė — visi iš Maspetho.

VAŽIUOJA Į LIETUVĄ

Birželio 22 d. Queen Mary laivu išvažiavo į Lietuvą Adėlė Klasčiuvienė drauge su savo dukterimi Ona. Lietuvoje prabus apie tris mėnesius.

Liepos 1 d. išvažiuoja į Lietuvą Amerikos skaitytoja A. Rimidienė; ji žada paviešėti kelis mėnesius.

PENKMEČIO SUKAKTIS

Birželio 16 d. Brooklyno Profesionalų draugija minėjo savo gyvavimo penkmečio sukaktį. Ta proga pas dr. Paulonį turėjo sukaktuvinį susirinkimą, kuriame buvo ir svečių. Lietuvos gen. konsulas Budrys padarė pranešimą apie Lietuvos ekonominės būklės perspektyvas ypač ryšium su pradėtais santykiais su Lenkija.

Draugija turi apie 30 narių; susirinkimai daromi kiekvieną mėnesį pas dr. Paulonį. Juose turima paskaitos įvairiais klausimais; susirinkimų kalba — tik lietuvių kalba, todėl ir „naujokai" profesionalai turi geros progos greitai pramokti lietuviškai.

PIKNIKAS

Piliečių klubas liepos 30 d. Dexter parke ruošia savo 31-mą metinį pikniką, kuriame bus daug įdomybių. Rengėjai kviečia visą lietuvių visuomenę.

Komisija.

Mrs. Calvin sako, kad neužilgo bus vėl prohibicija, nes jaunoji karta „noriai" laikosi blaivybės. (Jaunieji kišeniuose butelius su degtine nešiojasi!). Labai gaila tokio kalbos aušinimo.

LICENSES
BEER WINE LIQUOR
Wholesale and Retail

NOTICE is hereby given that License No. RL7673 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 132-A of the Alcoholic Beverage Control Law at 1213 Myrtle Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
EVERGREEN TAVERN, INC.
1243 Myrtle Avenue, Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. SB 264 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 76 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2814 West 36 St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
CLARK UNDERWOOD
d-b-a Clark's Bar & Grill
2814 West 36 St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 7889 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 132-A of the Alcoholic Beverage Control Law at 1735 Flatbush Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
EDWARD LOEFFLER
1735 Flatbush Avenue, Brooklyn, N. Y.

WPA vakarinėse anglų kalbos mokyklose pilna naujų mokinių, kurie ką tik yra atvykę iš Vokietijos ir Austrijos — tai pabėgėliai.

— Klaipėdoje staigia mirtimi mirė ilgametis geležinkelio tarnautojas M. Berčaitis; jis buvo ištarnavęs 46 metus.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 NO. 6th STREET
VALANDOS:
8—10 ryte
1—2 p. p.
6—8 vak.
Šventadieniais susitarus
Tel.: EVergreen 8-9229

DR. ED. W. ŽUKAUSKAS
1114 FOSTER AVENUE
VALANDOS:
1—2 p. p.
6—8 vak.
Ir pagal sutartį
Tel.: MAnsfield 6-8787

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 SO. 4th STREET
VALANDOS:
9—12 ryte
1— 8 vak.
Penktadieniais uždaryta
Tel.: EVergreen 7-9105

Tel. EVergreen 8-7027
GARSAS BAKERY, Inc.
Savininkas — A. SHRUPSKIS
GERA DUONA — ŽMOGAUS SVEIKATA
Lietuviai yra sveiki ir stiprūs žmonės todėl, kad jie valgo tikrą Lietuvišką Duoną. "GARSO" KEPTUVĖ kepa geriausią lietuvišką duoną, keiksus ir pyragaičius vestuvėms bei kitokiems pokyliams
Siunčia ir į kitus miestus.
68 So. 2nd Street, Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 4-7142
SALDAINIŲ PALOCIUS
GERIAUSIOS RŪŠIES
Lengvi užkandžiai, kava, arbata, Hot Chocolate
PUSRYČIAI — PIETUS — VAKARIENĖ Geriausias pasirinkimas
AISKRYMAS gamintas namie iš geriausios smetonos. ALUS iš geriausių bravorų. Parengimams priimami užsakymai. Kreipkitės:
J. GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Tel. NEwtown 9-4464 NOTARY PUBLIC
A. J. VALANTIEJUS
UNDERTAKER and EMBALMER
REAL ESTATE - GENERAL INSURANCE
54-41—72nd Street, Maspeth, N. Y.

Tel. VIrginia 7-4499
BARRY P. SHALINS
(BRONIUS ŠALINSKAS)
GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
Gražiai, moderniška šarvojimui koplyčia ir poilsiui gražūs kambariai duodama nemokamai. Samdo automobilius įvairiems reikalams. Kainos labai prieinamos
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
(Prie FOREST PARKWAY)

Tel. Elizabeth 2-8661 Res. Tel. Elizabeth 2-8537
MICHAEL SALIKLIS
Real Estate — Insurance— Notary Public
120 Broad St., Elizabeth, N. J.
Apkainuoja, parduoda nejudomas nuosavybes, Sukolektuoja rendas
Pilnas patarnavimas Visokios apdraudos ir bondsų reikaluose
Minėtuose reikaluose visuomet gausite gerą patarnavimą

GERIAUSIOS RŪŠIES ANGLYS
Daugiau kaitros už jusų pinigą. Jusų kaimynai naudoja Tru-Ember Coal Co. anglis ir patenkinti. Kodėl jums nepasekti jų pavyzdžiu.

TRU - EMBER COAL COMPANY
(LIETUVIŲ KOMPANIJA)
485 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1661

V. J. Atsimainymo ir šv. Jurgio Parapijų
BENDRA LAIVU
EKSKURSIJA
Sekmad. Birželio - June 26 d., 1938
Į HOOK MOUNTAIN

LAIVAS „YANKEE" IŠEIS IŠ METROPOLITAN AVE. PRIEPLAUKOS 10 VAL. RYTO

BILIETAS Į ABI PUSES $1.25, VAIKAMS — 75 c.

ŠOKIAI — UŽKANDŽIAI — ĮVAIRUMAI

Bilietus iš anksto galima gauti šių parapijų klebonijose ir pas draugijų narius. Visus kviečiame dalyvauti.

VAŽIUOKITE MODERNIU LAIVU YANKEE

Tai yra naujas laivas, kuris neseniai pradėjo vežioti žmones į ekskursijas.

Abiejų parapijų veikėjai suteiks malonų patarnavimą visiems dalyviams.

Jau viskas parūpinta, kad niekam netruktų nei gardžių valgių, nei skanių gėrimų.

Įsigykite tikietus iš anksto. Įsigykite šiandien. Neatidėliokite paskutiniai dienai.

IKI MALONAUS PASIMATYMO LAIVE!